

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**„DOMOVNÍK - PREVENTISTA“,
účinný nástroj sociálního začleňování a podpory
sociálně situační prevence v obci,
reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723**

PRACOVNÍ POZICE

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Název: „DOMOVNÍK - PREVENTISTA“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, pracovní pozice

Vydal: CIRCLE Education s.r.o.

Odborný konzultant: Bc. Jaromír Kolářík

Vydání: první, 2020

Počet stran: 98

Náklad:

Grafická úprava a tisk: Circle education s.r.o.

Materiál neprošel jazykovou úpravou.

Zpracováno pro MV ČR, odbor prevence kriminality.

ABSTRAKT

Cílem této příručky domovníka-preventisty s názvem „DOMOVNÍK-PREVENTISTA“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, pracovní pozice, je minimalizovat profesní selhání a předcházení syndromu vyhoření; zvýraznit roli domovníka-preventisty v oblasti sociálně situační a komunikační prevence; poskytnout praktickou metodiku zvládání rizik, z hlediska nových cílových skupin, které mají vliv na bezpečnost v lokalitách, domech a obci; minimalizovat případná profesní, osobní, lidská a taktická selhání a doporučit okruhy vzdělávání a jejich rozsah, průběh supervizních šetření a pomoci tak nastavit obsah a rozsah závěrečných zkoušek a způsob ověření získaných znalostí.

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA	8
3	PRACOVNÍ POZICE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	10
3.1	Místo výkonu práce domovníka-preventisty	10
3.2	Způsob vykonávané práce domovníka-preventisty	12
3.3	Funkce pracovní pozice domovníka-preventisty	12
3.4	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě	14
3.5	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v bytovém domě nebo ubytovně a v jejich okolí	16
3.6	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty na ostatních místech a v prostorách, souvisejících s výkonem jeho práce	19
3.7	Závěr kapitoly pracovní pozice domovníka-preventisty	20
4	PRÁCE DOMOVNÍKA - PREVENTISTY	21
4.1	Zahájení práce domovníka-preventisty	21
4.2	Praktický zácvek domovníka-preventisty	25
4.3	Teoretická náplň pracovní činnosti domovníka-preventisty	27
4.4	Praktický obsah práce domovníka-preventisty	29
4.4.1	Kontrola dodržování domovního řádu	33
4.4.2	Kontrola společných prostor bytového domu nebo ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných	34
4.4.3	Kontrola vnějších částí bytového domu nebo ubytovny	37
4.4.4	Kontrola okolí bytového domu nebo ubytovny	38
4.4.5	Kontrola ostatních objektů nebo prostor souvisejících se zaměstnáním domovníka-preventisty	39
4.4.6	Dohled a kontrola nad dodržováním čistoty v bytových domech nebo ubytovnách a jejich okolí	40

4.4.7	Prevence kriminality v práci domovníka-preventisty	41
4.4.8	Řešení protiprávního jednání	43
4.4.9	Prevence požáru v práci domovníka-preventisty	45
4.4.10	Zjišťování závad v bytovém domě nebo ubytovně	47
4.4.11	Drobná údržba v práci domovníka-preventisty	49
4.4.12	Administrativa v práci domovníka-preventisty	49
4.4.13	Spolupráce domovníka-preventisty s ostatními subjekty	51
4.5	Způsob hodnocení práce domovníka-preventisty	55
4.6	Požadované výsledky práce domovníka-preventisty	56
4.7	Závěr kapitoly práce domovníka-preventisty	58
5	DOPORUČENÍ K PROFESNÍ PŘÍPRAVĚ	
	DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	59
5.1	Osoba lektora	61
5.2	Časová dotace vzdělávání	63
5.3	Způsob předávání informací při profesní přípravě domovníka-preventisty	63
5.4	Příprava na vzdělávání domovníka-preventisty	65
5.5	Obecný obsah profesní přípravy domovníka-preventisty	65
5.6	Obsah vstupního vzdělávání domovníka-preventisty	67
5.7	Obsah průběžného vzdělávání domovníka-preventisty	71
5.8	Přezkušování domovníků-preventistů po úvodním a průběžném vzděláváním	75
5.9	Obsah opakovacího vzdělávání domovníka-preventisty	76
5.10	Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty a závěrečná zkouška	77
5.10.1	Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty	78
5.10.2	Závěrečná zkouška domovníka-preventisty	79
	Zkušební řád závěrečné zkoušky	80

5.11	Požadované výsledky vzdělávání domovníka-preventisty	85
5.12	Obtíže vzniklé při vzdělávání domovníků-preventistů	86
5.13	Sebevzdělávání domovníka-preventisty	87
5.14	Supervize domovníka-preventisty	88
5.14.1	Obtíže vzniklé při supervizi	91
5.15	Dobrá praxe domovníka-preventisty	92
5.16	Závěr kapitoly doporučení k profesní přípravě domovníka-preventisty	92
6	ZÁVĚR	94

1 ÚVOD

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dostala se Vám do rukou příručka s názvem „DOMOVNÍK-PREVENTISTA“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, pracovní pozice. Příručka je specifickou publikací rozebírající pracovní pozici domovníka-preventisty, jeho vzdělávání, supervize a závěrečné zkoušky. Hlavním cílem je tak ukázat na základě dvouletých zkušeností v projektu „Domovník - preventista“, teoretické i praktické nastavení práce domovníka-preventisty, jeho funkce a povinnosti, nastínit rozsah a obtíže při vzdělávání domovníka-preventisty, možná témata a způsoby vzdělávání, stanovit limity supervizí domovníka-preventisty a jeho garanta (mentora) a tak nastavit standardy této pracovní pozice. Tato příručka vychází ze základní metodiky „Domovník – preventista, metodika výběru, činnosti a přípravy“, kterou v části obsahu práce, vzdělávání a supervizí zjednodušuje, rozvíjí a doplňuje.

Příručka „Pracovní pozice Domovník-preventista“ obsahuje základní informace potřebné k bezchybné práci každého domovníka-preventisty, a společně s příručkou „Komunikace, cílové skupiny a dobrá praxe“ tvoří ucelený zdroj informací nejen pro každého začínajícího domovníka-preventistu a jeho garanta.

2 PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA¹

Při návštěvě některých měst České republiky si nejde nevšimnout bytových domů nebo ubytoven, které na první pohled nesplňují požadavky moderního bydlení, je zde evidentní nepořádek, na domech je řada viditelných závad a obyvatelé těchto objektů mnohdy nemají základní hygienické návyky, nejsou schopni dodržovat právní předpisy, dodržovat základy společného soužití a pravidla bezpečnosti.

Na tuto skutečnost, a na základě velmi dobrých výsledků projektu

Obrázek č. 1: Domovníci-preventisté
města Břeclav

„Asistent prevence kriminality“, velice rychle zareagovalo Ministerstvo vnitra a vytvořilo pilotní preventivní projekt „Domovník - preventista“. Tento projekt probíhal v roce 2018-2020 v 10 městech České republiky s velice dobrými výsledky, kdy některé z nich jsou uvedeny v této příručce.

Cíle projektu „Domovník - preventista“²

- definovat pracovní pozici domovníka v systému bezpečnosti a veřejného pořádku;
- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě všemi nájemníky, nebo ubytovně všemi ubytovanými;

¹ <https://www.mvcr.cz>

² <https://www.mvcr.cz>

- snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných;
- proškolit cílovou skupinu v základech manuální zručnosti.

Dle těchto standardů dobře vykonávanou prací každého domovníka-preventisty pak:

- pozitivně ovlivnit a změnit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obcí a měst;
- výrazně napomoci zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě;
- ukázat občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách, že při dodržování jasně definovaných pravidel chování, se zde dá bydlet bezpečně, čistě a na vyšší sociální úrovni.

Samozřejmě by mělo být snahou každého domovníka-preventisty, udělat vše proto, aby došlo ke zlepšení vztahů mezi obyvateli problémovými bytových domů/ubytoven a ostatními občany, úrovně bydlení a soužití v konkrétních bytových domech/ubytovnách.

3 PRACOVNÍ POZICE

DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

V této kapitole je popsáno místo výkonu práce domovníka-preventisty, způsob jeho práce, jeho funkce, úlohy a povinnosti v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, případně i na jiných místech, kde může domovník-preventista pracovat.

3.1 Místo výkonu práce domovníka-preventisty

Domovník-preventista vykonává svou práci v bytovém domě nebo ubytovně, která je v majetku obce/města a dále v okolí těchto bytových domů a ubytoven, která jsou veřejnými prostranstvími.

Bytovým domem rozumíme stavbu pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena.³ Bytový dům je tedy stavba pro bydlení, ve které se nachází více bytů, a kromě nich ještě další prostory označované jako "společné". Obvykle mezi ně patří vstupní haly, chodby, schodiště, sklepy a případně také prádelny, půdy atd. U bytového domu může, ale nemusí, být také dvorek nebo zahrada.

³ § 2 písm.a) bod 1.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

Obrázek č. 2: Bytový dům města
Brno

Ubytovnou rozumíme stavbu ubytovacího zařízení nebo její část, kde je poskytováno ubytování a služby s tím spojené. Tato kategorie bydlení patří mezi ostatní ubytovací zařízení, kterými jsou zejména ubytovny, koleje, svobodárny, internáty, kempy a skupiny chat nebo

bungalovů, vybavené pro poskytování přechodného ubytování⁴.

Ubytovnou také rozumíme budovu či soubor budov, které slouží pro hromadné ubytování osob a má charakter ubytovacího zařízení, které má obvykle spíše funkci podpůrnou či pomocnou a slouží k přechodnému nebo nouzovému poskytování ubytování.

Blízké okolí bytového domu nebo ubytovny je nejbližší okolí, tj. chodník, dvůr, zahrada, travnaté plochy, které přímo sousedí s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo hřiště, pískoviště, sportoviště, parkoviště a prostor kontejnerů na domovní odpad, které patří nebo jinak souvisí s bytovým domem/ubytovnou, nebo jejich obyvateli. Je třeba připomenout, že domovník-preventista vykonává své zaměstnání na veřejném prostranství⁵. Proto je třeba se ujistit, zda všechny plochy, které se nacházejí v blízkosti bytového domu nebo ubytovny (popř. další plochy

⁴ § 2 písm.c) bod 4.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

⁵ Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru – § 34 zák.č.128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).

jako hřiště atd.), kde má domovník-preventista pracovat, spadají do pojmu veřejného prostranství, nebo zda se jedná o soukromé pozemky.

Z praxe se jeví jako zcela nejlepší řešení, vytvořit domovníkovi-preventistovi pro jeho práci mapku, ve které je zakreslen bytový dům/ubytovna a blízké okolí (a další plochy jako hřiště atd.), ze které bude zcela zřejmé, na jakých plochách bude domovník-preventista vykonávat svou práci. Mezi prostory, kde může domovník-preventista za určitých podmínek taktéž vykonávat svou práci, mohou být i různé kulturní místnosti, posilovny nebo herny, které nemusí být nutně součástí bytového domu/ubytovny, která je hlavním místem výkonu práce domovníka-preventisty, ale domovník-preventista do nich pracovně dochází.

3.2 Způsob vykonávané práce domovníka-preventisty

Domovník-preventista vykonává svou práci v pracovní době, která je mu stanovena jeho nadřízeným. Zpravidla vykonává práci v uniformě domovníka-preventisty nebo označený příslušnou „visačkou“ domovníka-preventisty. Domovník-preventista je v podstatě v práci 24 hodin denně, neboť je občany kontaktován i mimo svou pracovní dobu. O této výjimečné činnosti „nad rámec“ své pracovní doby musí vědět jeho nadřízený.

3.3 Funkce pracovní pozice domovníka-preventisty

Obsah práce domovníka-preventisty je velmi rozmanitý a bude záležet na každé obci nebo městu, jak tuto jeho práci nastaví. Vždy by ale práce

domovníka-preventisty měla zahrnovat základní okruhy činnosti - tedy funkce jeho práce. Jedná se o funkci preventivní, oznamovací, ohlašovací, kontrolní, opravárenskou, spolupracující a vyhodnocovací. Cílem těchto funkcí je komplexně působit v místě svého pracoviště, mít přehled o „svých“ nájemnících/ubytovaných, o jejich chování a o celém dění v domě a jeho okolí.

a) Funkce preventivní:

předcházet narušování veřejného pořádku, bezpečnosti a čistoty v domě a před domem, poškozování domu, preventivní a osvětová činnost s obyvateli bytového domu a jejich dětmi;

b) Funkce oznamovací:

nahlašování závad, poruch, popř. pojistných událostí, poškozování bytového domu a okolí, narušování veřejného pořádku a bezpečnosti bytovému odboru a policii;

c) Funkce ohlašovací:

ohlašovat příslušným orgánům, jako je Policie ČR, obecní/městská policie, Cizinecká policie atd., porušování zákona a podezřelé osoby.

d) Funkce kontrolní:

kontrolovat stav pořádku a čistoty v domě a jeho okolí;

e) Funkce pomáhající:

být maximálně nápomocen všem obyvatelům v jejich bydlení, popř. i v životních situacích;

f) Funkce opravárenská:

provádět svépomocí základní opravy v domě a bytech;

g) Funkce spolupracující:

pomáhat v činnosti bytovému odboru, policii a ostatním orgánům zainteresovaným na správné činnosti bytového domu/ubytovny a dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti v domě a okolí;

h) Funkce vyhodnocovací:

vždy v pravidelných intervalech vyhodnocovat stav čistoty, pořádku a bezpečnosti v bytovém domě a jeho okolí.

3.4 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě

Činnost domovníka-preventisty není v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě jeho prioritní aktivitou. Přesto je třeba vědět, že domovník-preventista nemůže zavírat oči k problémům vyloučených lokalit města, ve kterém pracuje, neboť problémy sociálně vyloučených lokalit mohou přímo ovlivňovat dění v bytových domech a ubytovnách, ve kterých domovník-preventista vykonává svou funkci. Proto je třeba domovníka-preventistu připravit i na to, že bude část své pracovní aktivity (pozorování, zjišťování poznatků a informací od osob) věnovat dění a situaci v širokém okolí bytového domu nebo ubytovny ve kterém pracuje a bude mít tak přehled o konkrétních problémech a rizicích sociálně vyloučené (rizikové) lokality.

V rámci celé sociálně vyloučené lokality tedy domovník-preventista plní tyto povinnosti:

- získává ze sociálně vyloučené lokality, prostřednictvím svého pozorování nebo od druhých osob, poznatky a informace;

Obrázek č. 3: Domovník-preventista
města Kadaň

- získané poznatky a informace zpracovává a dále relevantní informace předává Policii ČR, obecní/městské policii, asistentům prevence kriminality, odborům města, HZS, Orgánu sociálně
- právní ochrany dětí (OSPOD) atd. a to zpravidla prostřednictvím svého garanta;
- spolupracuje se všemi subjekty (např. s Policií ČR, obecní/městskou policií, asistenty prevence kriminality, odbory města, HZS, OSPOD, neziskovými organizacemi apod.) pracujícími v sociálně vyloučené lokalitě, nebo spolupracujícími na řešení obtíží a problémů v sociálně vyloučené lokalitě.

Činnost domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě pak závisí na:

- znalosti prostředí sociálně vyloučené lokality;
- znalosti obyvatel sociálně vyloučené lokality;
- znalosti bezpečnostní situace v celé sociálně vyloučené lokalitě;
- znalosti obsahu práce domovníka-preventisty a jeho povinností;
- znalosti práce spolupracujících subjektů (Policie ČR, obecní/městské policie, asistentů prevence kriminality, jednotlivých odborů města, HZS, OSPOD, neziskových organizací atd.);
- znalosti možností primární a sekundární prevence (možnostem předcházet negativním jevům), umění situační prevence.

Při práci v sociálně vyloučené lokalitě by domovník-preventista měl využívat poznatků a strategie prevence kriminality.

3.5 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v bytovém domě nebo ubytovně a v jejich okolí

Při vykonávání svého zaměstnání v bytovém domě/ubytovně plní domovník-preventista řadu úloh, ze kterých pak vyplývají povinnosti, jejichž plnění musí domovník-preventista striktně dodržovat.

Domovník-preventista tak při svém zaměstnání plní úlohu:

- **preventisty:** je povinen činit všechna opatření k předcházení narušování veřejného pořádku, bezpečnosti a čistoty v bytovém domě/ubytovně a před bytovým domem/ubytovnou, poškozování bytového domu/ubytovny, předcházet závadám v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- **garanta:** je povinen zodpovídat za pořádek v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- **mediátora a vyjednavče:** je povinen se podílet se na řešení konfliktů mezi obyvateli bytového domu/ubytovny, nebo mezi těmito obyvateli a jinými osobami;
- **propagátora:** je povinen provádět preventivní a osvětovou činnost s obyvateli bytového domu/ubytovny a jejich dětmi, v oblasti správného způsobu bydlení, dodržování zákonů, požárních předpisů, zdraví, hygieny atd.;
- **kontrolního orgánu:** je povinen kontrolovat stav pořádku a čistoty v bytovém domě/ubytovně a jeho okolí;
- **oznamovatele:** je povinen oznamovat závady, poruchy, poškozování bytového domu a okolí, narušování veřejného pořádku a bezpečnosti, dlouhodobé spory mezi obyvateli a

to např. bytovému odboru, obecní/městské policii, Policii ČR (zpravidla prostřednictvím svého garanta);

- **ohlašovatele:** je povinen ohlásit příslušným orgánům, jako je Policie ČR, obecní/městská policie, Cizinecká policie, HZS atd., porušování zákona a podezřelé osoby;
- **odborného pomocníka:** je povinen provádět na vyžádání asistence příslušným orgánům při jejich práci v bytovém domě/ubytovně a jeho okolí a být jim nápomocen při jejich činnosti;
- **pomocníka občana:** je povinen být maximálně nápomocen všem obyvatelům bytového domu/ubytovny v jejich bydlení a problémech z toho vyplývajících, popř. i v náročných životních situacích;
- **opraváře:** je povinen svépomocí provádět drobné opravy v bytovém domě/ubytovně.

Dále lze u domovníka-preventisty, při jeho práci v bytovém domě nebo ubytovně a jejich okolí, chápat jako povinnost (dle MVČR):

- jednat v souladu s metodickými a odbornými pokyny pověřeného pracovníka obce, který komplexně garantuje jeho aktivity a jedná v souladu s oprávněnými zájmy města;
- být klíčovou kontaktní osobou mezi nájemníky, asistenty prevence kriminality, strážníky s územní odpovědností (územářem-okrskářem), případně s Policií ČR a správou bytového fondu při řešení základních otázek bezpečnosti, pořádku v domě, v jeho bezprostředním okolí a naplňování požadavků domovního řádu;
- denně osobně reagovat na aktuální situaci, informovat kompetentního pracovníka na případné závady či nedostatky, porušování domovního řádu, pravidel občanského soužití, požárních předpisů, být v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města;

- provádět drobné opravy ve společných prostorách domu a v nebytových prostorech (např. opravy zámků, dveří, PVC na schodištích a ostatních společných prostorech), na které byl profesně připraven; provádět dohled nad technickým stavem instalačních rozvodů vody, ústředního topení včetně oznamování funkčnosti hlavních uzávěrů a přístupu k nim; nad stavem ostatních zařízení domu (domovního telefonu, zámků, osvětlení, výtahů, domovních schránek apod.);
- provádět odečet stavu elektroměrů a hlavních měřičů v přívodovém uzlu, nebo provádět asistenci při takovémto odečtu;
- provádět obecnou kontrolu prostředků požární ochrany;
- hlásit bez odkladu opravy většího charakteru technikovi;
- dohlížet nad úklidovými činnostmi spojenými s udržováním čistoty a pořádku ve svěřeném objektu (objektech) a v jejich bezprostředním okolí;
- zprostředkovávat komunikaci mezi zástupci města a nájemníky;
- podílet se na kontrole dodržování domovního řádu (zvláště pravidel užívání bytů a společných prostor domu, zajištění
- odemykání a zamykání budovy a v neposlední řadě i efektivní údržby domu;
- provádět dohled nad bezpečností a veřejným pořádkem; v součinnosti s asistenty prevence kriminality a strážníky obecní/městské policie předcházet protiprávnímu jednání a řešit vzniklé spory související s narušováním zásad občanského soužití;
- upozorňovat nájemníky na dodržování obecně závazných zákonů, vyhlášek a nařízení obce dotýkajících se jejich bezpečnosti;

- dohlížet na ohlašovací povinnost, zjistí-li nesrovnalosti v počtu osob bydlících v bytě;
- oslovovat osoby, jejichž jednání je v rozporu s domovním řádem;
- vést domovní knihu se záznamy o zjištěných závadách, porušování domovního řádu apod. a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu včetně další požadované evidence;
- uplatňovat základní principy součinnosti se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS), odborem sociálních věcí a případně i s terénními sociálními pracovníky;
- upozorňovat pachatele protiprávního jednání na případné důsledky jejich činnosti;
- informovat pověřeného pracovníka obce o skutečnostech, majících vliv na bezpečnost a veřejný pořádek v domě.

3.6 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty na ostatních místech a v prostorách, souvisejících s výkonem jeho práce

Ostatními místy souvisejícími s výkonem práce domovníka-preventisty rozumíme ta místa nebo prostory veřejnosti přístupné, které spadají pod správu obce, přímo souvisí s prací domovníka-preventisty a domovník-preventista má tuto činnost uvedenu ve své pracovní smlouvě.

Jedná se zejména o tyto venkovní a vnitřní prostory:

- dětská hřiště, sportoviště a pískoviště;
- kulturní místnosti sloužící ke kulturní, vzdělávací a komunitní činnosti;
- posilovny a herny.

Domovník-preventista je zde povinen provádět:

- kontrolu pořádku a čistoty;
- kontrolu veřejného pořádku a bezpečnosti;
- kontrolu bezpečnosti vybavení;
- provádět drobnou údržbu vybavení;
- hlásit závady na vybavení;
- spolupracovat při odstraňování závad na vybavení;
- dbát na dodržování provozního řádu;
- dbát na dodržování provozní doby;
- otevírat a uzavírat prostory v závislosti na provozní době.

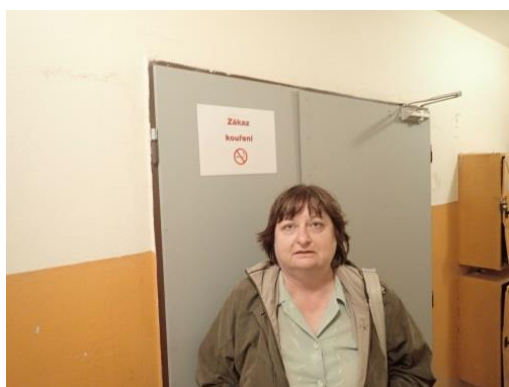
3.7 Závěr kapitoly pracovní pozice domovníka-preventisty

V této kapitole si čtenář učinil jasný názor na celkovou pracovní pozici domovníka-preventisty a jeho úlohu a povinnosti při práci ve vyloučené (rizikové) lokalitě, v bytovém domě/ubytovně a v jejích okolí, popř. na dalších místech, jako jsou různá pískoviště, hřiště a sportoviště, nebo uzavřené prostory jako komunitní místnosti, herny a posilovny. Při využití informací z předcházející kapitoly o projektu „Domovník – preventista“ a jeho cílech, pak čtenář dostane ucelené informace o pracovní pozici domovníka-preventisty a o jeho pracovním zaměření.

4 PRÁCE DOMOVNÍKA - PREVENTISTY

Tato kapitola obsahuje popis práce domovníka-preventisty, a to v oblasti teoretické náplně, vyplývající z požadavků Ministerstva vnitra a také z pohledu praktického obsahu, vycházejícího ze zkušeností z projektu „Domovník – preventista“.

4.1 Zahájení práce domovníka-preventisty

Při zahájení práce domovníka-preventisty je potřeba, aby na jeho pracovišti, tedy v bytovém domě/ubytovně a jeho okolí bylo zjištěn:

Obrázek č. 4: Domovník-preventista města Kladno

- počet a rozsah závad;
- bezpečnostní a požární rizika;
- nejčastější způsoby porušování zákona;
- technické bezpečnostní prostředky – kamerový systém, mechanické zábranné systémy, elektronické zabezpečovací zařízení atd.;
- počet odpadních nádob na domovní odpad k počtu obyvatel bytového domu/ubytovny;
- nejvýhodnější způsob kontroly bytového domu/ubytovny, jejich okolí a jejich četnost.

Domovníkovi-preventistovi by taktéž měly být dopředu sděleny základní údaje o obyvatelích bytového domu/ubytovny (na koho se lze obrátit, kdo podpoří práci domovníka-preventisty, kdo je problémový, kdo pracuje a

kdo ne atd.), pokud ovšem tyto údaje již v rámci své osobní a místní znalosti nemá.

Taktéž je vhodné definovat všechna nebezpečí, hrozby a jejich rizika.

Pokud je možné, pak tato nebezpečí, hrozby a rizika je třeba odstranit, a tam, kde to možné není, je minimalizovat a mít pod stálou kontrolou.

Definice nebezpečí, hrozeb a rizik v práci domovníka-preventisty

Základním pramenem definice nebezpečí, hrozeb a rizik může být „Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci“, nebo postačí jednoduchá analýza vyplývající ze znalosti pracovního prostředí domovníka-preventisty, tedy ze znalosti bytových domů/ubytoven a jejich obyvatel.

Nebezpečí v práci domovníka-preventisty lze chápat jako nebezpečí vyplývající zejména z nedodržování vlastní bezpečnosti práce domovníka-preventisty.

Je proto třeba zajistit, kontrolovat a udržovat:

- uklizené pracovní prostředí – nejen kanceláře (místa určeného pro kontakt s veřejností, dílny apod.) domovníka-preventisty, ale i přiměřený úklid bytového domu/ubytovny a jejich okolí, nebo jiných míst, kde domovník-preventista vykonává svou práci;
- požární bezpečnost.

Dále eliminovat:

- možnost pádů – poškození zábradlí na schodištích a balkónech, poškození schodů na schodištích atd.
- zakopnutí a uklouznutí – poškození podlahových krytin, závad na schodech, využití neklouzavých podlahových segmentů apod.;

- pád předmětů z polic, regálů, různých výklenků a prostor umístěných ve společných prostorách bytových domů/ubytoven, balkónů, lodžii, parapetů, střech objektů apod.

Je třeba také zajistit:

- příslušnou dokumentaci BOZP⁶ a také pro domovníka-preventistu vytvořit zjednodušené, informačně úplné směrnice a instrukce a seznámit s nimi každého domovníka-preventistu;
- přístup k hasicím prostředkům, jističům, hlavním uzávěrům apod.;
- používání osobních ochranných prostředků – oděv, obuv apod.

Hrozby v práci domovníka-preventisty lze charakterizovat jako jevy přírodní (povodně, silný vítr, požár apod.); hrozba působená či zamýšlená lidským jedincem nebo kolektivem osob.

Rizikové osoby v práci domovníka-preventisty

V podstatě se jedná o osoby, které jsou nějakým způsobem „nespokojené“, nebo neochotné dodržovat stanovená pravidla, nebo pokyny domovníka-preventisty. Jedná se zejména o osoby:

- nezaměstnané;
- s nižším vzděláním;
- které se navrátili z výkonu trestu odnětí svobody;
- recidivisté;
- postižené nadměrným požíváním alkoholu;
- požívající omamné a psychotropní látky;
- agresivní;
- neuznávající pořádek a řád;

⁶ Dokumentace BOZP je soubor vnitřních předpisů, směrnic a nařízení každé firmy, která zaměstnává více jak jednoho zaměstnance. Obsahuje veškeré potřebné dokumenty, které definují a předepisují procesy uvnitř firmy, pro zajištění bezpečného pracovního prostředí (<https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/dokumentace-bozp/>)

- neochotné podřídit se autoritě;
- odmítající dodržování platných právních předpisů apod.

Hrozby od těchto osob mohou pak mít charakter:

- aktuální – naléhavé, vyžadující akutní řešení;
- dlouhodobé – které jsou řešeny průběžně;
- zjevné – viditelné, očekávané;
- latentní – skryté, neočekávané.

Rizika v práci domovníka-preventisty jsou jistá nebezpečí, možnost škody, ztráty, nezdaru, nebezpečí na rizikovém pracovišti, na kterém jsou pracovníci ohroženi chorobou z povolání nebo úrazem.

Při hodnocení rizik je potřeba zjistit:

- co by mohlo být příčinou nebezpečí/hrozby;
- jak lze případné nebezpečí/hrozbu eliminovat a tím zmírnit její riziko;
- pokud nelze nebezpečí/hrozbu zcela eliminovat, pak nastavit opatření vedoucí k minimalizaci nebezpečí/hrozeb;
- nastavit systém kontroly nebezpečí/hrozeb a jejich rizik;
- u konkrétních nebezpečí/hrozeb nastavit míru závažnosti rizika;
- stanovit úroveň úsilí o racionální snížení rizika.

Úroveň závažnosti rizik

- a) bezvýznamné nebo zanedbatelné riziko, kdy není vyžadováno žádné zvláštní opatření. Nejedná se však o 100% bezpečnost, proto je nutné domovníka-preventistu na existující riziko upozornit, proškolit jej, případně nebezpečí, je-li to možné, mu fyzicky ukázat;
- b) akceptovatelné, méně významné riziko, kdy je nutno zvážit náklady na případné řešení např. určitého nebezpečí;
- c) nežádoucí riziko, kdy je bezpečnostní opatření nutno zpravidla realizovat co nejdříve;

- d) významné riziko, kdy se vyžaduje urychlené provedení odpovídajících bezpečnostních opatření snižujících toto riziko na přijatelnou úroveň;
- e) nepřijatelné riziko, které vyžaduje okamžité provedení opatření.

Při této analýze hrozeb a rizik je žádoucí, za předpokladu využití analýz vzniklých při vzniku projektu, policejních hlášení, statistik, znalostí a zkušeností, stanovit rizikové osoby – jejich minulá protiprávní jednání, způsob života a z toho vyplývající hrozby a rizika.

V práci domovníka-preventisty, případně jeho garanta, musíme dosáhnout vždy tzv. přijatelného rizika, kdy nebezpečí a hrozby jsou vnímány jako jisté ohrožení, avšak případné následky těchto nebezpečí a hrozeb jsou zjevně minimalizovány.

Úsilí o racionální snížení rizika musí být v míře rozumně odpovídající souměření odhadovaných nákladů spojených s tímto úsilím ve srovnání s odhadovanými výsledky (efekty) práce domovníka-preventisty. Mnohdy by úplná eliminace nebezpečí/hrozeb a rizik z toho vyplývajících na nulovou úroveň znamenala nevykonávání určitých činností v práci domovníka-preventisty, čímž by došlo k potlačení vlastní práce domovníka-preventisty, což je logicky nemožné.

4.2 Praktický zácvik domovníka-preventisty

Praktickým zácvikem rozumíme tzv. zavedení domovníka-preventisty do jeho bytového domu/ubytovny a jejich okolí. Je velmi žádoucí, aby v počátcích své práce byl každý domovník-preventista správně prakticky zacvičen. Praktickým zácvikem rozumíme:

- základní teoretické a praktické uvedení do problematiky bytových domů/ubytoven a jejich okolí, závad a obtíží vyskytujících se v těchto

bytových domech/ubytovnách, a to zpravidla garantem domovníka-preventisty;

- poznání obyvatel těchto bytových domů/ubytoven a jejich jednání a chování, protiprávního jednání;
- vlastní práci domovníka-preventisty v místě výkonu svého zaměstnání (v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí), zpravidla v době celé zkušební doby pracovního poměru, v doprovodu svého již zacvičeného kolegy domovníka-preventisty, zkušeného asistenta prevence kriminality, nebo strážníka obecní/městské policie se zaměřením do všech oblastí práce a samozřejmě svého garanta.

Je to tedy ukázka, jak to prakticky dělat v oblasti:

- pořádku a čistoty v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- prevence trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů;
- prevence krizových a mimořádných událostí;
- spolupráce s příslušným bytovým podnikem;
- spolupráce s ostatními subjekty spolupracujícími na projektu „Domovník - preventista“ nebo na práci domovníka-preventisty;
- komunikace s nájemníky a ubytovanými;
- administrace a správné vedení domovní knihy.

Obrázek č. 5: Domovník-preventista města
Nový Bydžov

Celý tento praktický zácvik, tedy všechny výše uvedené informace, jsou předávány domovníkovi-preventistovi převážně v rovině praktické přímo v bytových domech/ubytovnách a jejich

okolí a navazuje na úvodní vzdělávání každého domovníka-preventisty. Tento zácvik by také mohl být, v případě dostatečné časové dotace vstupního vzdělávání, i součástí tohoto vstupního vzdělávání. Další a podrobnější teoretické informace a další praktické dovednosti potřebné ke své práci pak také získá domovník-preventista v rámci průběžného vzdělávání a postupným získáváním zkušeností ve své práci.

4.3 Teoretická náplň pracovní činnosti domovníka-preventisty⁷

Při výkonu své práce je povinen domovník-preventista zejména:

- jednat v souladu s metodickými a odbornými pokyny pověřeného pracovníka obce, který komplexně garantuje jeho aktivity a jedná v souladu s oprávněnými zájmy města;
- být klíčovou kontaktní osobou mezi nájemníky, asistenty prevence kriminality, strážníky s územní odpovědností (tzv. územářem, nebo tzv. okrskářem), případně s Policií ČR a správou bytového fondu při řešení základních otázek bezpečnosti, pořádku v domě, v jeho bezprostředním okolí a naplňování požadavků domovního řádu;
- denně osobně reagovat na aktuální situaci, tj. informovat kompetentního pracovníka na případné závady či nedostatky, porušování domovního řádu, pravidel občanského soužití, požárních předpisů a být v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města;

⁷ <https://www.mvcr.cz>

- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě/ubytovně obce všemi nájemníky;
- snižovat stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvářet podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posilovat odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku.

Při plnění této teoretické náplně práce je domovník-preventista v rámci svého zaměstnání povinen provádět:

- drobné opravy ve společných prostorách domu a v nebytových prostorech (např. opravy zámků, dveří, PVC na schodištích a ostatních společných prostorech), na které byl profesně připraven;
- dohled nad technickým stavem instalačních rozvodů vody, ústředního topení včetně oznamování funkčnosti hlavních uzávěrů a přístupu k nim; a nad stavem ostatních zařízení domu (domovního telefonu, zámků, osvětlení, výtahů, domovních schránek apod.);
- odečet stavu elektroměrů a hlavních měřičů v přívodovém uzlu, nebo při nich asistovat, kontrolovat prostředky požární ochrany a hlásit bez odkladu opravy většího charakteru technikovi;
- dohled nad úklidovými činnostmi spojenými s udržováním čistoty a pořádku ve svěřeném objektu (objektech) a jejím bezprostředním okolí;
- zprostředkování komunikace mezi zástupci města a nájemníky;
- kontrolu nebo se podílet na kontrole dodržování domovního řádu (zvláště pravidel užívání bytů a společných prostor domu, zajištění

odemykání a zamykání budovy a v neposlední řadě i efektivní údržbu domu);

- dohled nad bezpečností a veřejným pořádkem; v součinnosti s asistenty a strážníky předcházet protiprávnímu jednání a řešit vzniklé spory související s narušováním zásad občanského soužití;
- upozorňování nájemníků/ubytovaných na dodržování zákonů, obecně závazných vyhlášek a nařízení dotýkající se jejich bezpečnosti a mít ohlašovací povinnost, zjistí-li nesrovnalosti v počtu osob bydlících v bytě;
- oslovování osob, jejichž jednání je v rozporu s domovním řádem;
- vedení domovní knihy se záznamy o zjištěných závadách, porušování domovního řádu apod. a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu včetně další požadované evidence;
- uplatňování základních principů součinnosti se složkami IZS, odborem sociálních věcí a případně i s terénními sociálními pracovníky;
- upozorňování přestupců na případné důsledky jejich činnosti;
- informování pověřeného pracovníka obce o skutečnostech majících vliv na bezpečnost a veřejný pořádek v domě;
- uplatňování základních standardů situační prevence.

4.4 Praktický obsah práce domovníka-preventisty

Prakticky (dle zkušeností samotných domovníků-preventistů) pak může domovník-preventista, při výkonu svého zaměstnání, pracovat např. v těchto oblastech:

- 1. Dohlížet na dodržování pořádku v bytovém domě nebo ubytovně (popř. i jeho úklid v tzv. krizových nebo mimořádných situacích, nebo jako motivace obyvatel):**

- kontrola čistoty ve společných chodbách a schodištích (sklepy a půda);
- kontrola čistoty společných sociálních zařízení a společné kuchyně v ubytovnách;
- zajištění spolupráce nájemníků nebo ubytovaných na úklidu v domě, ubytovně.

2. Dohlížet na dodržování pořádku v okolí domu (popř. i jeho úklid v tzv. krizových nebo mimořádných situacích, nebo jako motivace obyvatel):

- kontrola čistoty v okolí domu, zejména u vchodu do domu a pod okny nájemníků nebo ubytovaných, kontrola čistoty chodníků a dvorů;
- kontrola pořádku kolem kontejnerů na odpad, kontrola uzavření kontejnerů;
- dohled nad odstraněním skládek a vraků vozidel z okolí domu;
- v zimním období kontrola úklidu sněhu z chodníků a dvorů a posypu proti náledí;
- zajištění spolupráce nájemníků nebo ubytovaných na úklidu v okolí domu, ubytovny.

3. Provádět prevenci trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů:

- předcházení hádkám a sporům mezi nájemníky nebo ubytovanými;
- dohlížení nad veřejným pořádkem v okolí domu ve spolupráci s asistenty prevence kriminality, nebo místně příslušným okrskářem obecní/městské policie;
- předcházení obtěžujícímu chování občanů (např. hluk z provozu motorových vozidel před domem a z chovu zvířat, křik atd.);
- kontrola při dodržování protipožárních předpisů;

- kontrola dodržování zákazu kouření a pití alkoholu ve společných prostorách objektů;
- přehled o pohybu a pobytu cizích osob v domě, součinnost s policií při řešení obtíží s bezdomovci;
- kontrola dodržování vyhlášky města o chovu zvířat;
- kontrola dodržování nočního klidu.

4. Spolupracovat s příslušným bytovým podnikem:

- efektivní předávání informací nájemníkům/ubytovaným domu;
- poskytování informací a rad při řešení pojistných událostí;
- odečty energií, nebo asistence při odečtech;
- zpřístupnění společných prostor domu;
- při drobných opravách, např. ve formě výměny žárovek, které domovníkovi-preventistovi poskytne správce domu;
- spolupráce s externími firmami, které provádí na objednávku správce domu, u oprav a revizí;
- při větších opravách, dozor nad pracovníky provádějícími opravu;
- v období topné sezóny kontrola odvětrávání radiátorů ústředního topení ve všech bytech a ubytovacích místnostech;
- odhalování a nahlásování poruch, závad a vážného porušování domovního řádu nájemníky nebo ubytovanými;
- účast na kontrolách prováděných správcem domu;
- zajištění komunikace s nájemníky a ubytovanými;
- hlášení, v předem stanovené lhůtě, správci domu změny v počtu osob v jednotlivých bytových jednotkách a ubytovacích místnostech;
- provádění vizuální kontroly instalovaného protipožárního zařízení;
- předcházení nedovolených záborů veřejného prostranství nájemníky nebo ubytovanými před domem neb ubytovnou.

5. Chránit majetek města:

- kontrola jednotlivých částí domů (chodby, schodiště, sklepy, půda);
- kontrola vstupních dveří a samo-zavíračů;
- zejména v zimním období zavření všech oken ve společných chodbách a schodištích (sklepích a půdách), zavření všech vchodových dveří;
- kontrola funkčnosti a kompletnosti osvětlení ve všech prostorách domu, ve společné kuchyni a ve všech společných sociálních zařízeních v ubytovně;
- přehled o nájemnících/ubytovaných a návštěvách v domě;
- zamykání vchodových dveří do domu nebo ubytovny.

6. Spolupracovat s obecní/městskou policií, asistenty prevence kriminality, Policií ČR, Hasičským záchranným sborem, jednotlivými odbory města, manažerem prevence kriminality, nestátními neziskovými organizacemi, sociální správou, úřadem práce, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality atd.:

- informace o počtu nájemníků v bytovém domě/ubytovně;
- poskytování informací o protiprávním jednání nájemníků a ubytovaných;
- součinnost se složkami IZS;
- asistence při doručování písemností do vlastních rukou nebo finančních prostředků.

7. Komunikovat s nájemníky a ubytovanými:

- upozorňování na porušování domovního řádu nebo jejich protiprávního jednání;
- vytváření lepších osobních a sousedských vztahů;

- práce na změně sociálních návyků nájemníků a ubytovaných a jejich vztahu ke společnému majetku;
- spolupráce s nájemníky nebo ubytovanými při úklidu nebo na opravách v domě/ubytovně a okolí;
- předávání informací a provádění základního poradenství.

8. Spolupracovat s garantem domovníka-preventisty:

- čistota v domě, veřejný pořádek, soužití nájemníků a ubytovaných, ochrana majetku, závady a poruchy, opravy v domě atd.;
- vedením domovní knihy se záznamy o své vykonané práci, zjištěných závadách a poruchách, porušování domovního řádu a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu/ubytovny včetně další požadované evidence.

Tento praktický obsah práce pak lze ještě podrobněji definovat v několika níže uvedených kapitolách.

4.4.1 Kontrola dodržování domovního řádu

Domovník-preventista je zpravidla tím, který se podílí na úpravě původního domovního řádu, dbá na jeho umístění v domě, chrání jej a dohlíží na jeho dodržování. Domovní řád upravuje především otázky způsobu bydlení, chování v domě, užívání společných prostor a prostor před domem. Domovní řád je důležitá listina a každý bytový dům by jím měl být vybaven! Domovní řád musí být umístěn na viditelném místě. V případě, že je domovní řád nájemníky poškozován, předává se každému nájemníkovi zvlášť s nájemní smlouvou.

Vzniku domovního řádu a jeho úpravě je třeba věnovat maximální péči! Domovní řád upravuje zejména:

- užívání společných částí a jejich úklid (zakazuje např. kouření);

- dodržování nočního klidu a klidu denního v domě;
- chov a venčení zvířat;
- oblast požární ochrany (použití otevřeného ohně, pořádek na chodbě, umístění a funkčnost hydrantů a hasičských přístrojů);
- otázku bezpečnosti domu (uzamykání dveří atd.);
- větrání bytů, vyhazování věcí z oken, pěstování květin na parapetech oken;
- použití klíčů ke společným prostorám (jejich uložení);
- používání koláren, prádelen, sušáren, sklepů a půd;
- preventivní povinnosti ochrany společného majetku;
- návštěv, oprav v bytě, odečítání měřidel;
- úklid sněhu z balkonů a teras;
- pořádek před domem, ukládání odpadů do kontejnerů.

4.4.2 Kontrola společných prostor bytového domu nebo ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných

Pro potřeby domovníka-preventisty společnými prostory v bytovém domě/ubytovně a jejich kontrolou zejména rozumíme:

- všechny chodby a schodiště – kde provádí vizuální nebo fyzickou kontrolu osvětlení tj. osvětlovacích těles, zásuvek a vypínačů; schodišť a jejich zábradlí; podlahových krytin chodeb a schodů; rozvodů a zařízení sloužící k rozvodu plynu, elektrické energie a rozvodu vody;
- sklepy – vizuální a fyzická kontrola osvětlení tj. osvětlovacích těles a vypínačů; rozvod a zařízení sloužící k rozvodu plynu, elektrické energie a rozvodu vody;

- půdy – vizuální a fyzická kontrola osvětlení tj. osvětlovacích těles a vypínačů; střechy;
- kolárny, prádelny, sušárny – vizuální kontrola správného využívání těchto prostor; kontrola příslušného zařízení;
- společné balkony a lodžie – vizuální kontrola balkonů a lodžii, zejména zábradlí;
- funkčnost a uzamčení poštovních schránek – vizuální a fyzická kontrola;
- funkčnost domovních zvonků – vizuální kontrola a po dohodě s obyvateli bytového domu/ubytovny i fyzická kontrola (zkouška funkčnosti);
- domovní kamery – vizuální kontrola jejich přítomnosti a upevnění;
- přítomnost jmenovek obyvatel na zvoncích a dveřích jednotlivých bytů,
- umístění domovního řádu a ostatních důležitých rad, informací a upozornění na nástěnce v objektu.

Kontrolou zařízení/vybavení umístěného ve společných prostorách zejména rozumíme:

- skříně s rozvodem elektrického proudu – kde provádí vizuální nebo fyzickou kontrolu uzavření rozvodných skříní a jejich nepoškození, eliminace rizik „čnicích drátů“ apod.;
- plynové zařízení – vizuální kontrola nepoškození plynového potrubí, plynoměrů apod.;
- rozvody vody – vizuální i fyzická kontrola potrubí, uzávěrů vody apod.;
- odpadní potrubí – vizuální i fyzická kontrola potrubí;
- komínové cesty – vizuální kontrola;

- zdvihací zařízení-výtahy – vizuální a fyzická kontrola funkčnosti výtahů, jejich dveří, vnitřních prostor výtahu, uzavření strojovny apod.;

Obrázek č. 6: Domovníci-preventisté
města Ralsko

- kontrola vybavení prádlen – vizuální i fyzická kontrola praček, sušiček apod.;
- kontrola vybavení sušáren – vizuální i fyzická kontrola funkčnosti sušáků apod.

Samozřejmostí je kontrola čistoty a pořádku ve všech prostorách a čistota příslušného zařízení a vybavení.

Domovník-preventista provádí také kontrolu ostatních místností (technických prostor), do kterých má povolen přístup a kontrolu zařízení tam umístěného, nebo uzamčení těch technických místností, do kterých mu není přístup povolen. Jedná se např. o kontrolu uzamčení domovní kotelny; strojovny výtahů; prostor, ve kterých jsou umístěny elektrická a plynová zřízení apod.

Zde je nutno upozornit, že se vždy jedná o běžnou laickou kontrolu prováděnou jednotlivými smysly domovníka-preventisty, tedy hmatem, čichem, sluchem a zrakem!

Domovník-preventista není vyškolený odborník s příslušnými odbornými certifikáty pro odbornou kontrolu! Domovník-preventista neprovádí kontrolu bytů, nebo nebytových prostor, které jsou obsazeny svými majiteli!

Pokud možno, musí být tato kontrola co nejčastější, tedy prováděná denně!

4.4.3 Kontrola vnějších částí bytového domu nebo ubytovny

Vnějšími částmi bytového domu/ubytovny a jejich kontrolou, pro potřeby domovníka-preventisty, zejména rozumíme:

- obvodový plášť bytového domu/ubytovny – kde provádí vizuální kontrolu prvků pláště, se zaměřením na případné změny v plášti (pukliny, trhliny, vodní zátoky, výskyt řas, tmavé pruhy, opadávání omítky atd.) ukazující na potenciální závadu;
- okna, zejména ve společných prostorách bytového domu/ubytovny – u společných prostor fyzická kontrola zavěšení oken, mechaniky zavírání, skleněné výplně a těsnění oken; v bytových jednotkách vizuálně, nebo dotazem;
- vstupní dveře do bytového domu/ubytovny – fyzická kontrola zavěšení dveří, mechaniky zavírání a funkčnost zamykání, skleněné výplně a těsnění dveří;
- střechu bytového domu/ubytovny – fyzická kontrola závad např. v oplechování, pukliny, mechanická poškození a "louže" u plochých střech;
- dveře a vstupy na střechu – fyzická kontrola zavěšení dveří a vstupů, mechaniky zavírání a funkčnost zamykání a těsnění dveří;
- balkony a lodžie, zejména jejich zábradlí – u společných prostor fyzická kontrola ukotvení zábradlí, a stavu balkonu či lodžie; u bytových jednotek vizuálně, dotazem nebo fyzicky kontrolovat opadávání omítky, praskliny atd.;
- funkčnost a prostupnost okapových systémů – vizuální kontrola průchodnosti svodů a odvodů dešťové vody;
- ukotvení hromosvodů – vizuální a fyzická kontrola;

- dodatečné prvky montované na plášť objektu, nebo na střeše – u společných systémů fyzická kontrola; u upevnění soukromých antén, satelitů, atp. vizuální kontrola, nebo kontrola dotazem.

Četnost kontroly vnějších částí bytového domu/ubytovny, tedy vizuální a obecnou fyzickou kontrolu, provádí domovník-preventista v podstatě každý den při obchůzce. Podrobnější vizuální a detailní fyzickou kontrolu by měl provádět v případě výrazných povětrnostních událostí, jako je bouřka se silným větrem nebo krupobitím; po přívalových, nebo dlouhotrvajících deštích; po velmi dlouhotrvajícím suchu a po období silných mrazů. I při této kontrole je třeba dbát bezpečnosti práce.

4.4.4 Kontrola okolí bytového domu nebo ubytovny

Okolím bytového domu nebo ubytovny se myslí nejbližší okolí, tj. chodník, dvůr, zahrada, travnaté plochy, které přímo sousedí s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo hřiště, pískoviště, sportoviště, parkoviště a prostor kontejnerů na domovní odpad, které patří nebo jinak souvisí s bytovým domem/ubytovnou, nebo jejich obyvateli.

Je třeba připomenout, že domovník-preventista vykonává své zaměstnání na veřejném prostranství. Proto je třeba se ujistit, zda všechny plochy, které se nacházejí v blízkosti bytového domu nebo ubytovny (popř. další plochy jako hřiště atd.), kde má domovník-preventista pracovat, spadají do pojmu veřejného prostranství, nebo zda se jedná o soukromé pozemky.

Domovní-preventista pak zaměřuje svou pozornost na předcházení:

- závad ve schůdnosti chodníků – tj. zejména jejich poškození, jako např. díry chybějící dlažba atd.;
- závad ve vybavení chodníků, jako např. chybějící nebo poškozené odpadkové koše, poškozené nebo chybějící stojany na jízdní kola,

chybějící nebo poškozené svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.

- závad vyskytujících se na pozemních komunikacích a parkovištích – např. díry, pukliny, chybějící nebo poškozené svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.;
- závad vyskytujících se na výpustích kanálů – např. neodtékající kanál, chybějící nebo uvolněný poklop kanálu;
- závad vyskytujících se ve vybavení pozemních komunikací a parkovišť, jako např. chybějící nebo poškozená svodidla, svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.;
- poškození travnatých ploch, jako např. různé díry;
- poškození nebo zničení vybavení dětských hřišť a sportovišť;
- poškození nebo zničení vybavení dětských pískovišť;

Samozřejmostí je kontrola čistoty a pořádku na všech plochách a čistoty příslušného zařízení a vybavení. Četnost kontroly okolí bytového domu/ubytovny, tedy vizuální a obecnou fyzickou kontrolu, provádí domovník-preventista v podstatě každý den v rámci obchůzky.

Podrobnější vizuální a detailní fyzickou kontrolu by měl provádět v případě výrazných povětrnostních událostí, jako je bouřka se silným větrem nebo krupobitím; po přívalových, nebo dlouho trvajících deštích; povodních, po období silných mrazů apod.

4.4.5 Kontrola ostatních objektů nebo prostor souvisejících se zaměstnáním domovníka-preventisty

Ostatními objekty nebo prostory související s prací domovníka-preventisty rozumíme hřiště, pískoviště, sportoviště, nebo herny, kulturní místnosti, komunitní prostory a posilovny, které se sice

nemusí nacházet v přímé blízkosti bytového domu nebo ubytovny, ale souvisí s prací domovníka-preventisty, tj. domovník-preventista je spravuje a zodpovídá za jejich provoz.

Zde domovník-preventista zaměřuje svou pozornost opět na čistotu a předcházení závad vyskytujících se ve vnitřních částech objektů, kontrolu vnějších částí objektu a okolí těchto objektů. Tuto problematiku nemá cenu již znovu rozebírat, neboť byla dostatečně zodpovězena v předcházejících kapitolách.

4.4.6 Dohled a kontrola nad dodržováním čistoty v bytových domech nebo ubytovnách a jejich okolí

Při provádění dohledu a kontroly nad dodržováním čistoty v bytových domech/ubytovnách, jejich okolí a v ostatních objektech a jejich okolí souvisejících s prací domovníka-preventisty, domovník-preventista kontroluje dodržování zákazu:

- provádět jakékoliv znečišťování společných prostor bytového domu/ubytovny;
- provádět jakékoliv znečišťování vnitřních prostor ostatních objektů souvisejících s prací domovníka-preventisty;
- provádět jakékoliv znečišťování okolí bytových domů/ubytoven a okolí ostatních objektů a prostor souvisejících s prací domovníka-preventisty.

V podstatě se jedná o kontrolu dodržování domovního řádu.

Sám domovník-preventista neprovádí úklid v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí. Výjimkou jsou:

- mimořádné situace, kdy úklidová služba nebo sami obyvatelé nejsou schopni zajistit čistotu v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, nebo

v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty;

- akce v rámci motivace obyvatel bytových domů/ubytoven k úklidu (společné úklidové akce).

4.4.7 Prevence kriminality v práci domovníka-preventisty

Jak již vyplývá z názvu zaměstnání nebo pozice domovník-preventista, je tato pozice zaměřena nejen na jistou správu svěřeného majetku, zejména tedy bytového domu/ubytovny a jeho blízkého okolí, ale i na předcházení jeho poškozování a na celkovou prevenci protiprávního jednání v těchto bytových domech/ubytovnách a jejich okolí. Již vlastní kontrolou a svou přítomností v bytovém domě/ubytovně a v jejich okolí tak každý domovník-preventista vykonává jistou prevenci.

Domovník-preventista je tedy skutečným preventistou, který musí znát základní pojmy a zásady prevence kriminality, musí zásady prevence

Obrázek č. 7: Domovník-preventista
města Rotava

kriminality sám respektovat, ztotožňovat se s nimi a zejména umět je aplikovat v praxi a pak samozřejmě vyžadovat dodržování těchto základních zásad i ve svém okolí. V tomto duchu musí vypadat i práce domovníka-preventisty.

Primární prevence kriminality a domovník-preventista

V oblasti primární prevence se domovník - preventista zaměřuje zejména na „své“ nájemníky (ubytované), jejich děti a celé rodiny, a to formou:

- pozitivního působení na správnou činnost rodiny – atmosféra dobře fungující rodiny nemá mezi ostatními opatřeními prevence kriminality konkurenci;
- vytvoření nabídky možností pro smysluplné trávení volného času v duchu „kdo si hraje, nezlobí“;
- výchovy, vzdělávání a poradenství – kdy může poskytovat informace dětem a jejich rodičům o životním stylu, vztazích, závislostech, násilí, kriminalitě a ochraně před ní atd.;
- vlastní hlídkovou službou, tedy svou přítomností v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí.

Situační prevence kriminality a domovník-preventista

V rámci situační prevence pak může domovník-preventista, po konzultaci se svým garantem a příslušnými odpovědnými pracovníky, prakticky přijmout opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy ke snížení příslušných hrozeb a jejich rizik, pokud takováto opatření ještě nebyla přijata. **V rámci prevence kriminality, se prakticky může jednat o specifická opatření, kdy např. domovník-preventista:**

- provádí fyzické kontroly svěřeného majetku;
- odstraňuje příčiny a příležitosti k páchání zločinu,
- zvyšuje schopnosti občanů bránit se trestné činnosti;
- informuje občany o možnostech osobní a majetkové „sebeobrany“ – využívá poznatky situační prevence;

- organizuje, spolu s garantem, svou pracovní dobu tak, aby byla efektivní i z pohledu situační prevence;
- navrhuje další technická, organizační a fyzická opatření v oblasti situační prevence, jako např. využití kamerového systému ve společných prostorách bytového domu/ubytovny.

4.4.8 Řešení protiprávního jednání

Při své práci se může domovník-preventista setkat s celou řadou protiprávních jednání, na jejichž řešení musí být již dopředu připraven.

K tomuto slouží dostatečné vzdělávání, dobrý praktický zácvik a předem připravená a aktivně prováděná spolupráce s ostatními subjekty, zejména s obecní/městskou policií a asistenty prevence kriminality. **V praxi se pak nejčastější domovník-preventista setkává s těmito druhy přestupků:**

- znečištění veřejného prostranství;
- neoprávněné zakládání skládek nebo odkládání odpadů mimo vyhrazená místa;
- rušení nočního klidu;
- narušování občanského soužití;
- neoprávněný zábor veřejného prostranství;
- buzení veřejného pohoršení;
- poškozování nebo krádeže majetku;
- zanedbávání péče o povinnou školní docházku žáka;
- neučinění opatření proti úniku zvířat;
- zbavování se autovraků v rozporu se zákonem;
- porušování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce/města.

Samozřejmě domovník-preventista se setkává i s daleko závažnějšími způsoby protiprávního jednání, na které taktéž musí být připraven. Jedná se např. o trestné činy:

- porušování domovní svobody;
- týrání svěřené osoby;
- ohrožování výchovy dítěte;
- podání alkoholu dítěti;
- krádeže a poškození cizí věci;
- výtržnictví;
- šíření toxikomanie;
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, nebo podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Tato protiprávní jednání musí tedy domovník-preventista umět rozeznávat a dále na ně musí umět adekvátně reagovat.

Na způsobu řešení protiprávního jednání domovníkem-preventistou má pak vliv zejména:

- závažnost protiprávního jednání – domovník-preventista sám závažnost protiprávního jednání zná, nebo je na telefonu se strážníkem obecní/městské policie, garantem apod.;
- provedení bezpečnostní a hodnotové analýzy, kdy domovník-preventista zná hodnotu majetku ve „svém“ bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- nastavení způsobu práce.

Na základě závažnosti protiprávního jednání, svých znalostí a nastavení způsobu práce, domovník-preventista při řešení protiprávního jednání:

- osoby napomíná, přesvědčuje je o škodlivosti jejich protiprávního jednání;
- upozorňuje na zjištěné nedostatky;
- přesvědčuje, aby odstranily škodlivý následek svého protiprávního jednání;
- oznamuje jejich protiprávní jednání příslušnému orgánu (např. obecní/městské policii);
- přivolá na místo obecní/městskou policii, nebo Policii ČR (sám, nebo prostřednictvím své nadřízeného).

Domovník-preventista vždy konzultuje svůj způsob řešení s nadřízeným zaměstnancem (např. garantem), nebo zaměstnancem spolupracujícího subjektu (strážníkem, policistou apod.). Jen u skutečně banálních protiprávních jednání, není třeba této konzultace.

4.4.9 Prevence požáru v práci domovníka-preventisty

V oblasti prevence požáru je domovník-preventista povinen provádět kontrolu dodržování požárních předpisů, které ve společných prostorách bytového domu nebo ubytovny (na chodbách, schodištích, sklepích, půdách, kočárkárnách atd.) a také v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty, zakazují:

- umístování jakýchkoliv předmětů, které by mohly porušovat požární předpisy;
- používání otevřeného ohně;
- umístování hořlavých předmětů;
- poškozování a přemísťování hasicích přístrojů – kontrola umístění hasicího přístroje na takovém místě, aby byl viditelný, snadno dostupný a rychle použitelný;

- poškození funkčnosti požárních hydrantů;
- kouření;
- odkládání odpadu a odpadků;
- manipulaci s uzávěry vody, plynu, tepla, elektrického proudu;
- provádění neodborného zásah do rozvodu vody, plynu, tepla a elektrického proudu.

Domovník-preventista také kontroluje v bytovém domě/ubytovně nebo v ostatních objektech souvisejících s prací domovníka-preventisty:

- přenosné hasicí přístroje – zda nechybí, (popř. zda mají provedenou

Obrázek č. 8: Domovník-preventista
města Vysoké Mýto

příslušnou revizi – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);

- požární hydranty – zda jsou funkční, (popř. zda mají provedenou příslušnou revizi – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);
- uzavření a nepoškození zařízení pro rozvod elektřiny;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů plynu;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů vody;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů topení;
- uzavření a nepoškození plynového kotle určeného k vytápění objektu, je-li instalován;
- funkčnost spalinových cest (provedení pravidelných revizí spalinových cest – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost), je-li v domě

centrální komín, který je používán (evidence je vedena příslušným pracovníkem obce/města);

- funkčnost nepoškozeného zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny (hromosvodu), (popř. jeho revizí – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);
- funkční a volné únikové cesty a přístupné nouzové východy;
- funkční nouzové osvětlení včetně záložních zdrojů, popř. jejich označení bezpečnostními značkami.

Tuto kontrolu domovník-preventista provádí průběžně, zpravidla každý den v rámci své obchůzky.

Jedná se laickou kontrolu!

Nezaměňovat s preventivní požární prohlídkou prováděnou odborným pracovníkem!

Současně, v rámci prevence, musí domovník-preventista působit i na obyvatele bytových domů/ubytoven ve smyslu co se smí a co je již rizikem pro vznik požáru!

4.4.10 Zjišťování závad v bytovém domě nebo ubytovně

Závalu v práci domovníka-preventisty můžeme chápat jako skutečnost, která brání správnému fungování zařízení umístěného v bytovém domě/ubytovně, nebo jako poruchu, či nedostatek vyskytující se v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, popř. v ostatních objektech, prostorách a jejich okolí souvisejících s prací domovníka-preventisty. Závada tedy brání správnému užívání objektů, nebo jejich užívání stěžuje, či ohrožuje život, zdraví, nebo majetek obyvatel těchto objektů, nebo majetek obce či města.

Povinností domovníka-preventisty je, jednak předcházet vzniku závad či nedostatků a činit tak všechny kroky k tomu, aby k jejich vzniku nedošlo, dále vzniklé závady a nedostatky nahlašovat příslušnému pracovníkovi obce/města/realitní agentury a určité drobné závady pak svépomocí odstraňovat sám. V případě že domovník-preventista zjistí závadu nebo nedostatek v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, nebo v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty, je povinen:

- zabezpečit, aby se o problému ihned dozvěděl jeho nadřízený – garant, popř. totéž provést na bytovém odboru obce/města, nebo na realitní agentuře spravující objekty (bytové domy/ubytovny) obce/města;
- pokud závada není ihned odstraněna učinit všechna opatření, aby závadou nevznikla další škoda na životě, zdraví a majetku – ohradit prostor závady, oznámit závadu obyvatelům bytových domů/ubytoven apod.

Nahlášení závady nebo nedostatku provede domovník-preventista, podle stupně závady a rizik z ní vyplývajících, buď telefonicky ihned, nebo prostřednictvím e-mailu na konci směny nebo osobně u svého nadřízeného pracovníka – garanta.

Drobnou závadu pak domovník-preventista odstraní svépomocí sám.

Jedná se například o odstranění:

- opravy kování a klik u dveří, nebo jejich výměna;
- výměny dveřních zámků;
- výměna zámků u poštovních schránek;
- výměny prahů a lišt;
- drobné opravy podlahové krytiny atd.

4.4.11 Drobná údržba v práci domovníka-preventisty

Pod pojmem údržba si lze zpravidla představit úsilí o udržení věci ve správném stavu. Domovník-preventista při své práci také provádí drobnou údržbu v bytovém domě a ubytovně. Domovník-preventista pak při své práci může provádět:

- sádrování drobných nerovností na stěnách společných prostor objektu, zacelení drobných prasklin v omítce společných prostor, zasádování hřebíku, drobná oprava odpadlé omítky;
- drobné malířské práce;
- natírání malých ploch barvou;
- mazání třecích ploch u závěsů dveří, oken apod.

Drobná údržba je předem plánovaná činnost, která musí být odsouhlasená příslušným pracovníkem obce/města/realitní agentury a garantem domovníka-preventisty.

O provedené údržbě provede domovník-preventista zápis do domovní knihy.

4.4.12 Administrativa v práci domovníka-preventisty

Společně s domovní knihou je spojena i administrativní činnost domovníka-preventisty. Do administrativní činnosti domovníka-preventisty řadíme:

- počet domovních knih, které bude domovník-preventista spravovat;
- co vše a jak do těchto knih, bude domovník-preventista, zapisovat;
- způsob hlášení své pracovní činnosti, závad, protiprávního jednání atd. garantovi a dalším odpovědným osobám.

Prakticky se administrativa nastavuje až po nástupu domovníka-preventisty do své pozice, a to podle úrovně jeho praktických schopností, stavu pořádku, bezpečnosti a závad v bytovém domě/ubytovně a po domluvě mezi domovníkem-preventistou a garantem.

Předem je však třeba mít vyřešeno:

- jakým způsobem bude domovník-preventista podávat hlášení např. o závadách na bytový podnik/realitní agenturu;
- jakým způsobem a jak často bude domovník-preventista předávat informace o své práci garantovi.

Tato činnost bude záležet nejen na schopnostech domovníka-preventisty, ale i na úrovni spolupráce a důvěry mezi domovníkem-preventistou a zaměstnanci spolupracujících subjektů, ale i na vybavení místnosti domovníka-preventisty – mobilní telefon, PC apod.

Domovník-preventista a vedení domovní knihy

Každý domovník-preventista by měl vést domovní knihu, která je vystavena pro příslušný dům nebo domy (vchody domu), ve kterých domovník-preventista pracuje.

Tato kniha slouží jako např.:

- výkaz pracovní činnosti domovníka-preventisty;
- kniha nájemníků/ubytovaných, popř. jejich dlouhodobých návštěv;
- kniha úklidu;
- kniha závad;
- kniha plánovaných a realizovaných oprav a revizí;
- kniha čistoty před domem;
- kniha problémových nájemníků.

Domovní kniha tedy není důležitá jen pro vykazování a kontrolu práce domovníka-preventisty, ale slouží i jako kontrola stavu bytového domu/ubytovny, závad, oprav a revizí, nebo soupisu nájemníků, problémových občanů, návštěv obyvatel bytových domů a ubytoven apod. V některých částech domovní knihy je třeba ovšem vzít v potaz ochranu osobních údajů.

Domovní kniha tedy jednoznačně slouží domovníkovi-preventistovi a jeho garantovi k orientaci na jeho pracovišti.

4.4.13 Spolupráce domovníka-preventisty s ostatními subjekty

Spolupráce může být zaměřena do oblasti jednostranného nebo vzájemného poskytování informací nebo přímé pomoci.

Odbory obce/města

Níže uvedený soupis odborů obce/měst a jejich činnosti je jen informativní, odbory obcí/měst se mohou v jednotlivých obcích/městech lišit, co do názvu nebo obsahu své činnosti a taktéž okruh poskytování informací je zde uveden jen orientační.

a) Sociální odbor

Při poskytování informací a pomoci např. ve věcech sociálně právní ochrany dětí, sociální práce a sociálního kurátora; péče o nepřízpůsobivé občany, kurátora pro dospělé, veřejného opatrovnictví;

řešení nestandardních a obtížných životních situací občanů města; asistencí při sociálních šetřeních; zajišťování sociální prevence a poskytování sociálně-právního poradenství a sociální podpory příslušným skupinám osob.

b) Stavební odbor

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech ohlášení a povolení staveb, terénních úprav; užívání staveb; odstraňování staveb, terénních úprav a zařízení; asistencí při stavebním dozoru a s tím souvisejících kontrolních prohlídkách staveb.

c) Finanční odbor

Při poskytování informací a pomoci např. ve věcech místních poplatků (poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst; vymáhání nedoplatků – exekuce, evidence a vymáhání nájemného z pozemků a nebytových prostor.

d) Správce bytového fondu, bytový odbor (realitní agentura)

Při poskytování informací a pomoci např. ve věcech vzniku nájmu bytu v bytových domech; ubytovávání v ubytovnách; vystavení a prodloužení nájemní smlouvy; výměna bytů; nabídka na vznik nájmu bytu; nedodržování domovního řádu; kontroly užívání bytů a řešení porušování zákonných podmínek.

e) Správní odbor – oddělení přestupkového řízení

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech přestupkových řízení; doručovacích adres předvolaných osob.

f) Správní odbor – oddělení občanských průkazů a cestovních dokladů

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech žádostí o občanské průkazy; ztráty, odcizení, poškození občanského průkazu; vydávání nových občanských průkazů.

g) Správní odbor – oddělení evidence obyvatel

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech trvalého pobytu.

h) Odbor dopravy a služeb

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech údržby a oprav komunikací a veřejného osvětlení; dopravního značení a světelné signalizace; výstavby chodníků a parkovišť.

i) Živnostenský odbor

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech projednávání stížností na podnikatelské subjekty.

j) Odbor životního prostředí

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech ochrany ovzduší a ochrany přírody a krajiny; ochrany zvířat proti týrání.

k) Odbor komunálních služeb

Při poskytování informací a pomoci, např. ve věcech celoroční údržby pozemních komunikací včetně odklizení sněhu; údržby veřejné zeleně; nakládání s komunálními odpady.

Pracovník úřadu práce

Pracovníci úřadu práce mohou poskytnout domovníkům-preventistům informace v oblasti možností státní sociální podpory – jako je např. přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné; hmotné nouze - jako je např. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc, životní a existenční minimum; sociálních služeb, příspěvku na péči; zprostředkování zaměstnání; dávek pro osoby se zdravotním postižením.

Policista ČR

Každý má právo obrátit se na policistu nebo policejní útvar se žádostí o pomoc, tedy i domovník-preventista. Policista a policejní útvar jsou v rozsahu své působnosti povinni pomoc poskytnout. Domovníci-preventisté

pak mohou poskytnout informace policistům, např. v oblasti bezpečnosti osob a majetku; zajišťování veřejného pořádku; odhalování trestných činů a jejich pachatelů; bezpečnosti a plynulosti silničního provozu; odhalování přestupků; celostátního pátrání.

Strážník obecní/městské policie

Každý má právo požádat strážníky obecní/městské policie o pomoc, a tito jsou povinni ji poskytnout v rozsahu svých oprávnění a povinností podle tohoto nebo zvláštního zákona. V níže uvedených případech se domovníci-preventisté, prostřednictvím svého garanta nebo sami, mohou obracet na strážníky obecních/městských policií s žádostí o pomoc anebo sami poskytovat informace o ochraně a bezpečnosti osob a majetku; o dodržování pravidel občanského soužití; o dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce; o dohledu na bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích; o dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku; o prevenci kriminality v obci; o dohledu nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci; o odhalování přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce.

Asistent prevence kriminality

Asistenti prevence kriminality jsou přímými partnery domovníků-preventistů, a tak je žádost domovníka-preventisty o pomoc při plnění svých úkolů samozřejmá. Oboustranná spolupráce se pak může projevat v oblastech omezení narušování veřejného pořádku a občanského soužití; k zvýšení celkového pořádku a bezpečnosti; při řešení různých problémů v bytových domech a ubytovnách. Asistenti prevence kriminality jsou tak jako domovníci-preventisté preventivní složkou,

zpravidla zařazenou do obecní policie, kteří mají místní a osobní znalost dané lokality a jsou tak jistou zárukou pozitivního působení na občany žijící v rizikových nebo sociálně vyloučených lokalitách a jejich bytových domech (ubytovnách).

Nestátní neziskové organizace

Nestátní nezisková organizace je organizace nezřizovaná státem a na státu nezávislá, která je určena k obecně prospěšné činnosti. V podstatě se jedná o organizace, jejichž aktivity zmírňují utrpení, podporují zájmy chudých, chrání životní prostředí, poskytují základní sociální služby nebo vedou k rozvoji komunit. Domovník-preventista se tak může obracet na tyto neziskové organizace ve věcech, které jsou předmětem jejich činnosti. Např. při pomoci obětem a svědkům trestných činů, pomoci lidem v ohrožení a nouzi, nebo pomoci lidem bez domova.

4.5 Způsob hodnocení práce domovníka-preventisty

Výsledky práce každého domovníka-preventisty je třeba pravidelně hodnotit. **Hodnocení provádíme na základě:**

- zápisů uvedených v domovní knize;
- vlastního pozorování pracoviště domovníka-preventisty;
- pohovorů se subjekty spolupracujícími s domovníky-preventisty;
- získání informací od obyvatel bytových domů/ubytoven, kde domovník-preventista pracuje;
- porovnáváním fotografií z místa pracoviště domovníka-preventisty pořízené při zahájení práce domovníka-preventisty a po určité době;

- porovnáním videozáznamů pořízené při zahájení práce domovníka-preventisty a po určité době;
- porovnáním informací uváděných domovníkem-preventistou.

Tuto kontrolu provádí garant domovníka-preventisty, supervizor při supervizích, popř. další osoby zainteresované na výsledcích práce domovníka-preventisty.

Kontrola je prováděna:

- pravidelně jako součást porovnání zápisů domovní knihy se skutečností na místě pracoviště;
- namátkově, jak snaha zjistit skutečnou každodenní úroveň práce domovníka-preventisty nebo při řešení špatných výsledků práce domovníka-preventisty.

V případě, že nedochází ke zlepšení pořádku a bezpečnosti v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, nebo došlo ke vzniku nových, doposud neznámých problémů, je třeba problémy řádně identifikovat a následně řešit tyto chyby, nebo nedostatky a obtíže v zaměstnání domovníka-preventisty nebo v jeho osobě.

Hodnocení musí být vždy objektivní, spravedlivé, srozumitelné, motivující a jeho výsledky musí být splnitelné a závazné pro obě strany.

4.6 Požadované výsledky práce domovníka-preventisty

Po nasazení domovníka-preventisty do příslušného bytového domu nebo ubytovny, by postupnými kroky (již po několika týdnech) mělo dojít k jednoznačným pozitivním změnám v oblasti:

- zlepšení čistoty a pořádku ve společných prostorách bytového domu/ubytovny;
- odstranění nežádoucích předmětů ze společných prostor bytového domu/ubytovny;
- omezení vandalizmu a krádeží vybavení bytového domu/ubytovny;
- snížení počtu sousedských hádek a narušování občanského soužití, zlepšení vztahů mezi obyvateli bytového domu/ubytovny;
- omezení pohybu nežádoucích osob v bytovém domě/ubytovně;
- odstranění neoprávněného užívání sklepů, kočárkárny, sušárny a půdy;
- odstranění porušování požárních předpisů;
- zlepšení pořádku před bytovým domem/ubytovnou a v okolí kontejnerů na domovní odpad;
- omezení vzniku skládek a autovraků;
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytového domu/ubytovny a odbory obce/města a policií.

Je pravděpodobné, že některé cíle projektu a cíle v práci každého domovníka-preventisty se ihned a zcela naplnit nepodaří, neboť např. změna myšlení nebo způsobu bydlení osob sociálně vyloučených nebo rizikových lokalit není otázkou měsíců, ale usilovné práce rozložené na mnoho let. I tak je ale zcela jasné, že rozmanitá práce každého domovníka-preventisty musí být smysluplná a musí přinášet příslušné obci/městu a jeho občanům jednoznačně pozitivní přínos.

Po určité době činnosti domovníka-preventisty v místě svého pracoviště, však musí být viditelné pozitivní změny! Pokud nejsou, pak je třeba provést šetření z jakého důvodu!

Je třeba si také uvědomit, že všechny pozitivní změny, které vzniknou prací každého domovníka-preventisty, nejsou trvalého rázu a musí být

proto neustále domovníky-preventisty kontrolovány a dodržování zákonných pravidel a povinností musí být stále vyžadováno, neboť u části obyvatel v každé obci/měště zpravidla nedošlo a stále ještě nedochází ke změně myšlení a přístupu této skupiny občanů k veřejnému pořádku, k majetku města, způsobu bydlení a k potřebě dodržovat psaná i nepsaná pravidla potřebná k zajištění klidu a pořádku v obcích/městech České republiky.

4.7 Závěr kapitoly práce domovníka-preventisty

V této rozsáhlé kapitole se čtenář dozvěděl podrobné informace o teoretickém i skutečném obsahu práce domovníka-preventisty. Jak je vidět, náplň práce domovníka-preventisty, který ji chce skutečně dělat

Obrázek č. 9: Domovník-preventista
města Žďár nad Sázavou

zodpovědně a v souladu s požadavky Ministerstva vnitra, je velmi náročná a vyžaduje jisté odhodlání, motivaci, dobrou komunikaci, dodržování zásad etiky, taktiky, právních předpisů a zásad bezpečnosti a dobré spolupráce s ostatními subjekty, podílejícími se na práci domovníka-preventisty.

Dobré výsledky každého domovníka-preventisty jsou pak kompilací jeho znalostí, dovedností a zkušeností a dobrého vedení jeho nadřízeného.

5 DOPORUČENÍ K PROFESNÍ PŘÍPRAVĚ DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Domovník-preventista, ač se to mnohým stále nezdá, je zaměstnání, které je velmi náročné. Jak již bylo nastíněno na konci minulé kapitoly, člověk pracující na této pozici musí ovládat komunikaci, musí mít základy etiky, musí se orientovat v právní normách a také musí zvládat konfliktní, nestandardní a mimořádné situace, orientovat se v příslušných právních předpisech, měl by zvládat odstraňování jednoduchých závad, měl by umět pracovat se svým stresem, umět poradit si v různých životních situacích atd. Výčet znalostí a dovedností domovníka-preventisty je samozřejmě daleko větší. Aby to vše domovník-preventista dokázal, musí podstoupit vzdělávání. Vzděláváním domovníků-preventistů rozumíme předávání všech dostupných teoretických informací a potřebných praktických dovedností a zkušeností, potřebných pro jejich práci a jejich ověřování. Proto musí být profesní příprava domovníků-preventistů vždy samozřejmostí. V tomto případě se nejedná ovšem jen o přímé předávání

Obrázek č. 10: Domovník-preventista
města Žďár nad Sázavou

teoretických informací, ale i o vytváření komplexních dovedností a formování očekávaných způsobů chování a jednání důležitých pro dobře vykonávanou profesi domovníka-preventisty, včetně zprostředkování zkušeností.

Mnohdy vidíme, že profesní vzdělávání je u řady projektů podceňováno, nebo dokonce považováno za zcela zbytečné. Ne tak u projektu „Domovník - preventista“.

každého lektora v tomto projektu by mělo být naučit domovníka-preventistu svou práci jak po stránce teoretické, tak praktické, a to ve všech rovinách.

Při profesní přípravě domovníků-preventistů by mělo docházet:

- k přenosu informací v rovině etické, komunikační a právní;
- k výuce důležitých pojmů, které se ať už přímo či nepřímo dotýkají práce domovníka-preventisty a které může při své práci využít;
- k zprostředkování výuky manuálních zručností;
- k pozitivnímu a nenásilnému působení na celou osobnost domovníka-preventisty;
- k podpoře všech jeho pozitivních aktivit.

Při vzdělávání domovníka-preventista:

- musí mít zájem o práci domovníka-preventisty;
- musí být pro vzdělávání motivovaný;
- musí chápat, že vzdělávání je důležité a nepostradatelné.

Domovník-preventista dále spolupracuje se svým lektorem, se kterým konzultuje svou:

- schopnost se učit;
- schopnost přijímat a chápat nové informace a pracovat s nimi;
- umění získávat nové dovednosti a uplatňovat je v praxi;
- schopnost ztotožnit se s rolí domovníka-preventisty;

Důležitá je také osobnost lektora při vzdělávání domovníka-preventisty.

5.1 Osoba lektora

Vzdělávání domovníků-preventistů by měl vždy provádět tým zkušených odborníků nebo odborník s dostatečnou praxí v příslušném oboru, jako je

Obrázek č. 11: Domovníci-preventisté města Břeclav s lektorem

např. ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti, práce asistenta prevence kriminality a domovníka-preventisty. Je třeba říci, že lektor (tým lektorů) pracující v projektu „Domovník - preventista“, může

pomoci každému domovníkovi-preventistovi a jeho odbornému garantovi získat nejen

nové informace, ale i předat tolik žádané zkušenosti, nové nápady, pracovní a osobní kontakty a dodat tak všem školeným osobám tolik potřebnou motivaci pro jejich práci.

Lektor domovníka-preventisty je zejména:

- odborně zdatný v příslušných právních předpisech, jejichž obsah se dotýká práce domovníka-preventisty;
- má velmi dobré zkušenosti se vzděláváním domovníků-preventistů a asistentů prevence kriminality napříč městy ČR;
- má všeobecný přehled;
- je vstřícný a trpělivý;
- je schopen improvizovat;

- je schopen pracovat se sociálně vyloučenými osobami, osobami se základním vzděláním a v sociálně vyloučených (rizikových) lokalitách;
- má výborné výsledky (reference od samotných domovníků-preventistů a jejich garantů) ve svém lektorském působení v obcích či městech;
- je aktivní ve svých lektorských aktivitách (průběžně vzdělává);
- má odpovídající vzdělání, které je garancí odborného přístupu ke vzdělávaným osobám;

Výhodou také je, pokud je lektor aktivní v procesu zabezpečování pořádku a bezpečnosti, a tak má skutečné zkušenosti s touto prací a dovede se vcítit do práce domovníka-preventisty a problémů z toho vyplývajících.

Věnujme proto výběru lektora nebo lektorskému týmu maximální pozornost!

V dnešní době již existuje řada lektorů, jejichž zkušenosti i výsledky se vzděláváním domovníků-preventistů jsou na vysoké úrovni. Proto je nejvýhodnější požádat o informace o kvalitě lektorů na Ministerstvu vnitra nebo využít pozitivních zkušeností se vzděláváním svých domovníků-preventistů v příslušných obcích či městech.

Vlastní vzdělávání musí být nastaveno takovým způsobem, aby bylo pochopitelné a vstřebatelné pro všechny vzdělávané domovníky-preventisty. O obsahu vzdělávání je třeba s domovníky-preventisty hovořit, připomínat jim důležité skutečnosti, neboť někteří berou jisté části vzdělávání jako zbytečná, nudná nebo naopak jako těžká a nepochopitelná a mnohdy se proto snaží vzdělávání vyhýbat.

5.2 Časová dotace vzdělávání

- a) U vstupního vzdělávání 24 hodin, tj. na tři (nejlépe po sobě jdoucí) vzdělávací dny.
- b) U průběžného vzdělávání na 8 hodin na jedno téma, tj. jeden vzdělávací den, přičemž průběžné vzdělávání by mělo být realizováno minimálně 1x za 3 měsíce – tj. 4x ročně;
- c) U opakovacího vzdělávání na 8 hodin, tj. jeden vzdělávací den a to v případech:
 - do jednoho měsíce po ukončení třídenního vstupního vzdělávání;
 - vždy v cyklu po třech měsících, tj. 4x ročně, po průběžném vzdělávání;

Význam opakovacího školení po vstupním vzdělávání do jednoho měsíce a po průběžných vzděláváních, při dodržení cyklu 4x ročně, spočívá ve snaze ověřit a posílit přednášené informace tak, aby nebyly zapomenuty.

- Jako vhodné se jeví spojení opakovacího a průběžného školení do dvou vzdělávacích dnů jdoucích po sobě.
- d) U závěrečného vzdělávání – závěrečné zkoušky na konci celého vzdělávání na 16 hodin, tj. jeden den provést opakovací školení a druhý den závěrečnou zkoušku.

5.3 Způsob předávání informací při profesní přípravě domovníka-preventisty

Při vzdělávání by měl lektor využívat co nejvíce možných výukových prostředků, jako např. mluvené slovo; PC, projektor a ozvučení pro prezentaci – prezentace PowerPoint s využitím obrázků, fotografií a

instruktážních videí; flip chart; legislativní normy; myšlenkové mapy a pracovní a typové listy.

V rámci školení je dobré využít taktéž: hrané scénky, modelové situace, skripta, zkušební testy a to za účelem maximálního působení na každého domovníka-preventistu a jeho odborného garanta při předávání teoretických vědomostí, praktických dovedností a přenášení zkušeností.

Součástí každého vzdělávání by měla být i vzdělávací skripta

Pojmem skripta vzdělávání domovníka-preventisty rozumíme učební text, jehož obsahem je maximum informací, týkajících se práce domovníka-preventisty v bytových domech nebo ubytovnách. Skripta se vztahují ke konkrétnímu vzdělávacímu cyklu:

- skripta vstupního vzdělávání;
- skripta průběžného vzdělávání;
- skripta závěrečné zkoušky

případně skripta, která se váží k celému vzdělávání domovníků-preventistů.

Skripta, vytvořená příslušným lektorem, musí být:

- na odborné úrovni;
- obsahem textu přiměřené vzdělání domovníků-preventistů;
- musí kopírovat příslušný vzdělávací cyklus, ke kterému byly vytvořeny;
- přiměřené svou velikostí schopnostem domovníků-preventistů;
- musí sledovat zájmy a potřeby jednotlivých domovníků-preventistů;
- kromě teorie by měly skripta obsahovat i praktické informace.

Skripta by se měla po každém vzdělávacím cyklu stát majetkem školeného domovníka-preventisty.

5.4 Příprava na vzdělávání domovníka-preventisty

Základem úspěšného vzdělávání domovníků-preventistů je komplexní příprava takového vzdělávání. Do této přípravy patří zajištění vhodného termínu ke vzdělávání, výběr vhodného místa (místnosti) ke vzdělávání, zajištění odpovídající techniky, zajištění kancelářských potřeb, zajištění příslušného občerstvení, zajištění prostor k praktické výuce a zajištění osob ke vzdělávání. To vše ve spolupráci s garantem domovníka-preventisty a v dostatečném předstihu.

5.5 Obecný obsah profesní přípravy domovníka-preventisty

Konkrétní zaměření profesní přípravy domovníka-preventisty by mělo být individuálně přizpůsobeno každému domovníkovi-preventistovi, daným specifikám sociálně vyloučené lokality, resp. problémům obytných domů/ubytoven, konkrétního města/obce. Převážná část této přípravy je vždy věnována těmto okruhům:

- informace o projektu „Domovník - preventista“;
- obsah a zaměření práce domovníka-preventisty;
- úloha domovníka-preventisty v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě, bytovém domě/ubytovně a dalších místech souvisejících s jeho prací.
- povinnosti domovníka-preventisty vyplývající z jeho práce;
- bezpečnost práce a bezpečnostní standardy;
- manuální zručnost a dovednosti domovníka-preventisty;
- informace o správném etickém chování domovníka-preventisty;
- způsoby komunikace zejména s nepřizpůsobivými občany;

- způsoby chování v mimořádných událostech vzniklých v bytovém domě nebo v obci/městu;
- důležité informace vybrané z příslušných právních předpisů, majících vztah k práci domovníka-preventisty.

Cílem tohoto vzdělávání je tedy naučit domovníky-preventisty teoretickým vědomostem a praktickým dovednostem v oblasti:

- znalosti, respektování a vyžadování základních zásad v oblasti prevence kriminality se zvláštním zaměřením na oblast situační prevence;
- psychické odolnosti a zvládání psychické zátěže při řešení nestandardních situací s obyvateli sociálně a prostorově vyloučených lokalit;
- základnímu právnímu minimu, s důrazem na dodržování základních legislativních norem, bezpečnosti a dodržování veřejného pořádku;
- předcházení a zvládání konfliktů s důrazem na vyjednávání;
- motivaci a upevňování vztahů, součinnosti s ostatními subjekty prevence kriminality;
- získání základních manuálních dovedností při základní údržbě domovního fondu a provádění drobných oprav v bytovém domě/ubytovně a v nebytových prostorech; kontrola technického zařízení, prostředků požární ochrany a zabezpečení odstranění případných závad;
- koordinace a vyžadování dodržování bezpečnostních opatření v bytovém domě/ubytovně a jeho nejbližším okolí;
- kontroly dodržování domovního řádu a dalších předpisů;

- podmínek majitele, správce či provozovatele budovy, včetně zajištění odemykání a zamykání budovy v souladu s domovním řádem a stanovenými pravidly;
- součinnosti objednávání revizí, údržbových prací u odborných firem, přebírání hotového díla;
- vyžadování dodržování zásad používání společných prostor budov;
- součinnosti s dalšími subjekty prevence kriminality (s obcí/městem, s manažerem prevence kriminality, obecní/městskou policií, Asistenty prevence kriminality, Policií ČR, sociální správou, Úřadem práce, nestátními neziskovými organizacemi, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality, apod.).

V neposlední řadě je velkým přínosem každého školení diskuze, kdy by mělo být možno:

- diskutovat na dané téma se všemi účastníky školení najednou;
- doplňovat probíranou látku o praktické příklady;
- vyvracet zažité mýty;
- vzájemně a nenásilně přezkušovat a doplňovat probíranou látku;
- ihned při školení zjistit, zda je probíraná látka správně pochopena.

5.6 Obsah vstupního vzdělávání domovníka-preventisty

Cílem úvodního vzdělávání domovníků-preventistů musí být předání základních teoretických vědomostí a praktických dovedností pro zahájení práce domovníka-preventisty, tedy uvést domovníky-preventisty do celé problematiky jejich práce.

Úvod do problematiky:

- obsah a význam práce domovníka-preventisty;
- úloha domovníka-preventisty a jeho povinnosti;
- hlavní priority a činnosti domovníka-preventisty;
- ochrana veřejného pořádku;
- napojení domovníků-preventistů do systému ochrany veřejného pořádku;
- spolupráce s Policií ČR, obecní/městskou policií a asistenty prevence kriminality;
- obecní/městská policie – úkoly, povinnosti;
- Policie ČR – úkoly, povinnosti;
- IZS – jeho členění, úkoly, povinnosti;
- struktura prevence kriminality;
- úrovně preventivních aktivit;
- programy prevence kriminality;
- základy komunikačních dovedností;
- základy pracovního práva.

Prakticky se pak jeví jako nejvhodnější zaměřit hlavní část vstupního školení na tyto oblasti:

- motivační část zdůrazňující důležitost vzdělávání pro úspěšný vstup a zvládnutí pozice domovník-preventista;
- seznámení uchazečů na pozici domovník-preventista s obsahem a cíli projektu;
- seznámení účastníků s obsahem pracovní pozice domovník-preventista – práva a povinnosti;
- úloha domovníka-preventisty v rámci sociálně vyloučené lokality, s důrazem na: formy a osvědčené metody prevence kriminality,

specifikaci základních pojmů, možnosti primární a situační prevence v dané lokalitě s využitím poznatků hodnocení bezpečnostní situace, osobnostní a profesní kvality preventisty;

- profesní a etický kodex strážníka obecní/městské policie, asistenta prevence kriminality a domovníka-preventisty ve vztahu k místním preventivním aktivitám;
- specifikace základních úkolů prevence kriminality v dané lokalitě ve vztahu k domovníkovi-preventistovi;
- právní minimum potřebné pro zahájení práce domovníka-preventisty;
- základy etiky a komunikace v práci domovníka-preventisty;
- nácvik zvládání standardních a nestandardních situací v práci domovníka-preventisty;
- trénink technik psychického zvládání;

Obrázek č. 12: Domovníci-preventisté města Kadaň

- nácvik zvládání vyjednávání v konfliktních situacích;
- činnost obecní/městské policie a policie ČR;
- obsah práce asistentů prevence kriminality.

Vzhledem k velkému obsahu předávaných informací, je pak

vhodné rozdělit toto vzdělávání do tří dnů, kdy např. může obsah vstupního vzdělávání vypadat takto:

1. den vstupního vzdělávání:

Např. pozitivní motivace domovníků-preventistů; specifikace základních pojmů v práci domovníka-preventisty; popis projektu

„Domovník - preventista“, jeho účel, cíle projektu, zkušenosti s projektem v jiných městech a výsledky práce domovníků-preventistů; specifikace místa práce – riziková místa, hrozby, nebezpečí; specifikace protiprávních jednání v místě práce domovníka-preventisty; obsah práce domovníka-preventisty; preventivní činnost a její dělení, využití primární a situační prevence, kompetence preventisty; bezpečnost práce; profesní a etický kodex zaměstnance.

2. den vstupního vzdělávání:

Např. konkrétní požadavky na domovníka-preventistu v systému prevence kriminality; právní minimum potřebné k práci domovníka-preventisty; pojem nestandardní situace a nácvik zvládání nestandardních situací; způsoby řešení protiprávního jednání; nácvik přesvědčování a vyjednávání v konfliktních situacích; partneři domovníka-preventisty v jeho práci.

3. den vstupního vzdělávání:

Např. etika a komunikace v práci domovníka-preventisty; specifika práce domovníka-preventisty v rizikové lokalitě a v bytovém domě/ubytovně; nejčastější protiprávní jednání v práci domovníka-preventisty a jejich řešení; závady a poruchy a jejich odstraňování v místě práce domovníka-preventisty; stres vyvolaný prací s lidmi; dokumentace v zaměstnání domovníka-preventisty; manuální dovednosti v práci domovníka-preventisty.

Součástí vstupního vzdělávání, při dostatečné časové dotaci, může být i praktický zácvik domovníka-preventisty.

Po absolvování vstupního vzdělávání by měl být domovník-preventista teoreticky i prakticky připraven na výkon svého zaměstnání domovníka-preventisty, tj. mít základní informace ke svému zaměstnání a

činností, které jako domovník-preventista musí a může vykonávat v místě svého pracoviště.

5.7 Obsah průběžného vzdělávání domovníka-preventisty

Po úvodní profesní přípravě – vstupním vzdělávání, jehož cílem bylo poskytnout základní důležité informace, potřebné pro nástup uchazečů do zaměstnání domovníka-preventisty, musí následovat co nejdříve další profesní příprava, kterou lze charakterizovat jako školení navazující, nebo také jako tzv. průběžné vzdělávání.

Cílem tohoto vzdělávání je jednak informace z úvodního vzdělávání rozvíjet, doplňovat, upřesňovat a vyvracet mýty a samozřejmě dále domovníkům-preventistům v rámci tohoto vzdělávání přinášet zejména:

- nové teoretické informace a pojmy;
- nové praktické dovednosti a zkušenosti;
- aktuální údaje o vývoji kriminality a páchaných trestných činech a přestupcích;
- nové metody prevence kriminality;
- informace o bezpečnostní situaci v jednotlivých městech;
- nové praktické informace a situace přicházející z obcí a měst, kde již mají zavedenou pozici domovníka-preventisty, a které vyplývají z této práce, jejich rizika a způsob řešení;
- aktuální legislativní změny a příklady dobré praxe.

Konkrétně u tohoto typu vzdělávání je třeba si ujasnit oblasti vzdělávání domovníků-preventistů a seřadit je podle důležitosti. Prakticky je třeba v

průběžném vzdělávání domovníků-preventistů přinést, rozvíjet a doplňovat informace v těchto oblastech:

- znalost, respektování a vyžadování základních zásad v oblasti prevence kriminality se zvláštním zaměřením na oblast situační prevence;
- psychickou odolnost a zvládání psychické zátěže při řešení nestandardních situací s problémovými obyvateli domů v sociálně vyloučených lokalitách;
- právní minimum s důrazem na rozvinutí dosavadních znalostí a na dodržování základních legislativních norem, bezpečnost a dodržování veřejného pořádku (tj. základní orientace v trestním, přestupkovém a občanském právu, základy právní
- úpravy ochrany a nakládání s osobními údaji, základní orientace v situační a sociální prevenci, základní orientace v požární prevenci a v mimořádných situacích, možná komunikace se složkami IZS, základní orientace ve struktuře příslušné samosprávy, základní orientace v nabídce nestátních organizací;
- rozvinutí dovedností při předcházení a zvládání konfliktů s důrazem na komunikaci a etiku;
- motivaci a upevňování vztahů, součinnost s ostatními subjekty prevence kriminality;
- získání základních manuálních dovedností a znalostí (zejména z oblasti zámečnických, instalatérských a elektro prací), při základní údržbě domovního fondu a provádění drobných oprav v bytovém domě/ubytovně a nebytových prostorech, kontrolu technického zařízení, prostředků požární ochrany a případné zabezpečení odstranění případných závad;

- koordinaci a vyžadování dodržování bezpečnostních opatření v domě a jeho nejbližším okolí;
- kontrolu dodržování domovního řádu a dalších předpisů, podmínek majitele, správce či provozovatele budovy, včetně zajištění odemykání a zamykání budovy v souladu s domovním řádem a stanovenými pravidly;
- objednávání revizí, údržbových prací u odborných firem, přebírání výsledků jejich práce;
- dozor nad správným používáním společných prostor budov;
- součinnost s dalšími subjekty prevence kriminality (s obcí, s manažerem prevence kriminality, obecní policií, asistenty prevence kriminality, Policií ČR, sociální správou, úřadem práce, NNO, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality apod.).

Jak je vidět škála informací předávaných v průběžném vzdělávání je veliká, přičemž zde nejsou samozřejmě vyčerpána všechna témata, které by domovník-preventista měl nebo mohl znát.

Na základě zkušeností je možno tato školení provést např. v oblastech:

- a) Právní minimum:** např. základy trestní odpovědnosti; trestný čin, přestupek – pojem, znaky, dělení; pachatel, nepřímý pachatel, spolupachatel, účastník na trestném činu; nejčastější protiprávní jednání v práci domovníka-preventisty; obecně závazné vyhlášky a nařízení města; nutná obrana, krajní nouze, omezení osoby na osobní svobodě.
- b) Předcházení projevů kriminality, sociálně patologických jevů, extremismu a závislostí:** např. vymezení pojmu společensky nežádoucí jednání, jeho základní charakteristika a dělení.

- c) **Komunikační, mediační dovednosti; zvládání nestandardních situací:** např. krizová komunikace; sociálně-psychologické zákonitosti efektivní ochrany; důraz na využití asertivních dovedností; komunikační chyby, limity a jejich odstraňování; základy mediace.
- d) **Zajištění bezpečnosti v domě:** např. pojem bezpečnost v domě a její dělení; spolupráce s bytovým odborem a Hasičským záchranným sborem; vedení domovní knihy.
- e) **Mimořádné události v domě/obci:** např. domovník-preventista a mimořádné události; Integrovaný záchranný systém a jeho dělení, význam, úkoly; koordinace činností domovníka-preventisty s Integrovaným záchranným systémem; základy první pomoci; schopnost použít hasící prostředky při požáru.
- f) **Postup při opravách a revizích v bytovém domě:** např. pojem „malá oprava v bytovém domě a bytech“ a revize; nahlašování závad a poruch v bytovém domě a bytech; základy bezpečnosti práce.

Konkrétní zaměření profesní přípravy by mělo být přizpůsobeno daným specifikům lokality s tím, že převážná část by měla být zaměřena na rozvoj teoretických znalostí, komunikaci s nepřizpůsobivými občany, manuálním zručnostem a dalším dovednostem domovníka-preventisty. Nezapomeňme, že cílem tohoto vzdělávání je rozvíjet základní znalosti a dovednosti domovníků-preventistů získané vstupním vzděláváním a dále dát možnost těmto osobám osvojit si znalosti a dovednosti, které zvyšují šance jedince na uplatnění na trhu práce. I když by to bylo jistě žádoucí, nelze na úkor základních a potřebných témat pro práci domovníka-preventisty přednášet další témata a tak zbytečně zatěžovat systém vzdělávání i samotné domovníka-preventisty. Závěrem je třeba připomenout, že obsah vzdělávání musí být vždy nastaven tak, aby

celkově rozvíjel vědomosti, schopnosti a dovednosti u každého začínajícího, ale i u pokročilého, či zkušeného domovníka-preventisty.

5.8 Přezkušování domovníků-preventistů po úvodním a průběžném vzdělávání

Obrázek č. 13: Domovník-preventista
města Nový Bydžov

Součástí každého úvodního a průběžného vzdělávání domovníků-preventistů může být i krátké přezkušování z témat, které tvořily obsah úvodního nebo průběžného vzdělávání. Přezkušování může být písemné pomocí příslušného testu, nebo ústní pomocí jednoduchých otázek.

Cílem tohoto přezkušování je otestovat u každého domovníka-preventisty schopnost:

- soustředit se na vlastní vzdělávání;
- vnímat přednášené informace;
- učit se při vlastní výuce;
- dělat si poznámky z přednášky;

a také posoudit úroveň vědomostí a dovedností jednotlivých domovníků-preventistů, získaných při vzdělávání a také se ujistit, že výběr uchazečů na pozice domovníka-preventisty byl proveden správně.

Dle těchto zjištění, pak musí lektor nastavit další vzdělávání, případně požádat o pomoc garanta domovníka-preventisty v případech, kdy

domovník-preventista úmyslně vzdělávání odmítá. Je také potřeba počítat s problémy vyskytujícími se u učení.

Přezkušování většího charakteru se pak provádí v opakovacím vzdělávání.

5.9 Obsah opakovacího vzdělávání

domovníka-preventisty

Obsahem tohoto vzdělávání je ověřit znalosti z předcházejících vzdělávání a zjistit, zda všechna témata byla řádně pochopena, že práce jednotlivých domovníků-preventistů je vykonávána v souladu s cíli projektu „Domovník - preventista“ a v rámci zásad předávaných v jednotlivých vzděláváních. Díky informaci, předané každému domovníkovi-preventistovi na začátku vzdělávání, že bude také probíhat opakovací školení zakončené přezkoušením každého domovníka-preventisty tak máme jistotu, že domovníci-preventisté budou věnovat každému vzdělávacímu cyklu maximální pozornost, a že si v období mezi jednotlivými vzděláváními sami zopakují jednotlivé okruhy vzdělávání ze skript, které jim byly v průběhu vzdělávacích cyklů předány.

Tímto vlastním opakovacím vzděláváním tak zvyšujeme odbornou připravenost každého domovníka-preventisty na svou profesi.

Aby však byl splněn cíl opakovacího vzdělávání, je třeba v rámci tohoto vzdělávacího dne:

- zopakovat všechna témata, která byla přednášena při vstupním a průběžném vzdělávání;
- ověřit, zda všechna témata, která byla přednášena při vstupním a průběžném vzdělávání byla správně nastavena;
- zjistit, zda všem přednášeným informacím bylo ze strany každého domovníka-preventisty porozuměno;

- upevnit a rozvinout u každého domovníka-preventisty všechny informace získané při vstupním a průběžných vzděláváních;
- doplnit případné nedostatky v opakovaných tématech a informacích;
- ujistit se, že práce jednotlivých domovníků-preventistů je vykonávána v souladu s cíli projektu „Domovník - preventista“ a v rámci zásad předávaných v jednotlivých vzděláváních;
- prakticky ověřit, zda jsou předávané vědomosti a dovednosti správně domovníky-preventisty aplikovány v praxi.

V rámci opakovacího školení lze:

- ústně přezkoušet každého domovníka-preventistu z přednášených témat;
- provést písemný test s každým domovníkem-preventistou;
- ověřit přímo v terénu, zda je schopen každý domovník-preventista získané teoretické informace přenést do praxe.

Díky tomuto postupu by měly být komplexně prověřeny vědomosti a dovednosti každého domovníka-preventisty.

5.10 Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty a závěrečná zkouška

Cílem tohoto vzdělávání je shrnutí vstupního vzdělávání a všech průběžných vzdělávání, celkové zopakování všech témat, informací a pojmů školených během celého vzdělávacího období. Na základě zkušeností z projektu „Domovník – preventista“ se jeví jako vhodné toto závěrečné vzdělávání ukončit závěrečnou zkouškou. Je pak logické, že příprava domovníků-preventistů na závěrečné zkoušky by měla být součástí celého vzdělávání.

5.10.1 Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty

Závěrečné vzdělávání je velmi důležité pro každého domovníka-preventistu, protože:

- jsou zopakována všechna témata a informace ze vstupního vzdělávání;
- jsou zopakována všechna témata a informace z průběžných vzdělávání;
- jsou připomenuty všechny připomínky a doplňky vzdělávání a informací vyplývající z jednotlivých školených témat;
- jsou podpořeny výsledky praktických cvičení a výsledky výměn dobrých praxí;
- jsou probrány vlastní poznatky z práce domovníka-preventisty;
- jsou upřesněny všechny činnosti domovníka-preventisty;
- jsou odstraněny všechny zbývající nedostatky v práci domovníka-preventisty;
- jsou vyvráceny všechny zbývající mýty a stereotypy o práci domovníka-preventisty.

Toto shrnutí tak každému domovníkovi-preventistovi pomůže v jeho práci nejen připomenutím a doplněním všech podstatných informací, ale je to i jistý typ pozitivní motivace pro každého zaměstnance, když vidí, že dělá svou práci dobře a je takto hodnocen lektorem a třeba i ostatními kolegy domovníky-preventisty, kteří se společně takového závěrečného vzdělávání účastní.

5.10.2 Závěrečná zkouška domovníka-preventisty

Závěrečná zkouška je určitým vyvrcholením celého vzdělávacího procesu. Díky povědomí o závěrečné zkoušce, je tak celému vzdělávání věnována větší pozornost.

Závěrečná zkouška domovníků-preventistů

prokáže:

- připravenost domovníků-preventistů na svou profesi v rovině teoretické i praktické;
- schopnost domovníků-preventistů prakticky reagovat na nestandardní situace;
- umění každého domovníka-preventisty aktivně získávat nové informace a tyto využít v praxi;
- schopnost efektivně komunikovat a přesvědčovat

a tak celkově plnit povinnosti domovníka-preventisty, předcházet protiprávnímu jednání a vzniku závad v místě jeho pracoviště a zvyšovat pocit bezpečí u všech občanů příslušné obce nebo města.

Na základě zkušeností je vhodné, aby zkouška byla nastavena ve dvou rovinách:

- písemná – formou písemného testu;
- ústní – formou ústního přezkoušení.

Je samozřejmostí, že zkouška musí být jistou oficialitou. Zde je třeba zdůraznit, že by domovník-preventista k tomuto závěrečnému vzdělávání

Obrázek č. 14: Domovníci-preventisté města Ralsko

měl přistupovat zodpovědně, tj., že je již dopředu na zkoušku připravený, kdy si sám příslušná témata ze všech vzdělávacích skript zopakoval, a prošel všechny písemné testové i ústní otázky a jejich odpovědi – k tomu slouží i závěrečné vzdělávání.

Zkušební řád závěrečné zkoušky

Je vhodné, aby závěrečná zkouška měla svůj řád závěrečné zkoušky v písemné zkoušce. V tomto „řádu“ musí být uvedeno:

1. Termín a místo konání zkoušky

Např. závěrečnou zkoušku domovník-preventista vykoná ve městě, kde je zaměstnán. Termín zkoušky domovníka-preventisty oznámí Ministerstvo vnitra písemně nebo jiným vhodným způsobem garantovi každého města, které se účastní projektu „Domovník – preventista“ a to ve lhůtě nejméně 30 dnů před jejím konáním.

2. Povinnosti domovníka-preventisty u zkoušky

Domovník-preventista se dostaví k závěrečné zkoušce ve stanovený den a hodinu, kde na určeném místě vykoná písemnou a ústní zkoušku předepsaným způsobem. S sebou si donese psací potřeby a svůj občanský průkaz.

3. Nedostavení se k závěrečné zkoušce

Pokud se domovník-preventista bez řádné omluvy nedostaví k závěrečné zkoušce, posuzuje se jako by u této zkoušky neprospěl.

4. Rozsah odborných předpokladů domovníka-preventisty k závěrečné zkoušce

Odbornými předpoklady domovníka-preventisty jsou znalosti uvedené ve vzdělávacích tématech vstupního a průběžného vzdělávání.

5. Náležitosti protokolu o zkoušce

Před zahájením zkoušky, vyplní domovník-preventista úvodní část „Protokolu o zkoušce“:

- a) své jméno, popřípadě jména, a příjmení,
- b) své datum narození,
- c) název obce, ke které je v pracovním poměru

Zbytek protokolu o vykonání zkoušky je pak vyplněn předsedou zkušební komise, tj.:

- a) výsledek písemné a ústní části zkoušky – prospěl a příslušné hodnocení (např. výborně), nebo neprospěl,
- b) své jméno a příjmení,
- c) číslo protokolu o vykonání zkoušky,
- d) datum vystavení protokolu.

Správnost protokolu pak předseda i domovník-preventista stvrdí svým podpisem.

6. Zkušební komise

Zkušební komisi stanoví Ministerstvo vnitra. Zkušební komise je tříčlenná, skládá se z předsedy a dalších dvou členů. Předseda zkušební komise je zpravidla zaměstnanec Ministerstva vnitra odboru prevence kriminality nebo člen realizačního týmu projektu „Domovník - preventista“. Druhým a třetím členem zkušební komise je osoba vybraná předsedou zkušební komise. Výsledek ústní zkoušky určí komise většinou hlasů.

Závěrečná písemná i ústní zkouška je veřejná.

7. Oprávnění zkušební komise

Zkušební komise:

- a) před vykonáním zkoušky seznámí domovníky-preventisty s průběhem zkoušky ve smyslu zkušebního řádu,
- b) ověřuje totožnost domovníka-preventisty,

- c) vyloučí ze zkoušky domovníka-preventistu, který při přípravě nebo v průběhu zkoušky používá nedovolené prostředky nebo závažným způsobem narušuje průběh zkoušky,
- d) předkládá domovníkům-preventistům písemný test, sestávající se z 20 otázek a zkouší domovníky-preventisty ze 2 ústních otázek (umístěných na společném listu), které si každý domovník-preventista před komisí vylosuje,
- e) může klást doplňující otázky, jestliže domovník-preventista na některou z vylosovaných otázek neodpovídá dostatečně,
- f) hodnotí úroveň znalostí a schopností každého domovníka-preventisty,
- g) rozhoduje o námitkách domovníka-preventisty týkajících se průběhu zkoušky,
- h) vyhodnocuje písemný test a jeden ze členů zkušební komise jej podepisuje,
- i) může vyloučit ze závěrečné zkoušky veřejnost, pokud tato závažným způsobem narušuje průběh zkoušky.

Předseda zkušební komise:

- a) seznámí domovníky-preventisty se složením zkušební komise,
- b) kontroluje správnost výsledků opravených písemných testů,
- c) vyhotovuje a podepisuje protokol o zkoušce domovníka-preventisty.

8. Písemná část zkoušky

Písemnou část zkoušky tvoří test, který obsahuje 20 otázek s uvedením třech různých odpovědí, z nichž pouze jedna je správná.

Písemný test je rozdělen na skupinu A. a B.

Správná odpověď se v testu označí křížkem.

Pokud dojde při zapisování odpovědi k chybě, dá odpovídající křížek do kroužku a po té znovu označí správnou odpověď křížkem.

Správná odpověď je hodnocena jedním bodem.

Za špatné odpovědi se body neodečítají.

Maximum možných získaných bodů je 20.

K úspěšnému vykonání písemné části zkoušky je nutné získat nejméně 15 bodů, tj. maximálně povolených je 5 chyb.

Vlastní hodnocení písemné zkoušky: 20 bodů: známka 1 (výborně), 18 – 19 bodů: známka 2 (velmi dobře), 16 – 17 bodů: známka 3 (dobře), 15 bodů: známka 4 (dostatečně) – na základě výše uvedeného hodnocení domovník-preventista písemné zkoušce vyhověl; 14 a méně bodů: známka 5 (nedostatečně) – domovník-preventista písemné zkoušce nevyhověl.

Pro vyplnění písemného testu je stanoven časový limit 60 minut.

9. Ústní část zkoušky

Ústní zkouška probíhá v jazyce českém.

Celkem domovník-preventista vybírá ze 30 otázek 2 otázky, přičemž pro závěrečnou zkoušku jsou již předem otázky vytištěny tak, že jsou vždy umístěny dvě na jednom listě. Domovník-preventista u závěrečné zkoušky vybírá zkušební otázky vždy jen jednou.

Domovník-preventista odpovídá na jím vylosované zkušební 2 otázky a to v jím zvoleném pořadí.

Domovník-preventista se může před konáním ústní části zkoušky připravovat nejdéle 15 minut.

Pro ústní část zkoušky je stanoven časový limit nejvýše 10 minut.

K úspěšnému vykonání ústní části zkoušky musí domovník-preventista zodpovědět obě zkušební otázky uvedené na společném listu.

Při nedostatečném zodpovězení otázek může zkušební komise přistoupit k položení doplňující otázky.

Po zodpovězení ústních otázek se tyto již nevrací do výběru otázek pro další domovníky-preventisty, kteří se ještě nezúčastnili ústní zkoušky.

Zkušební komise po ukončení ústní části zkoušky hlasuje o tom, zda domovník-preventista úspěšně vykonal tuto zkoušku a dále hodnotí úroveň odpovědí známkou: známka 1 (výborně), známka 2 (velmi dobře), známka 3 (dobře), známka 4 (dostatečně) – na základě výše uvedeného hodnocení domovník-preventista ústní zkoušce vyhověl; známka 5 (nedostatečně) – domovník-preventista ústní zkoušce nevyhověl.

10. Opakování zkoušky

Jestliže domovník-preventista při závěrečné zkoušce neuspěje v písemném testu, nebo neuspěje v ústní části zkoušky, opakuje vždy jen tu část zkoušky, ve které byl neúspěšný.

Pokud neuspěje jak v písemné, tak v ústní části zkoušky, opakuje zkoušku celou.

Domovník-preventista může zkoušku opakovat ještě v ten den, kdy poprvé u zkoušky neuspěl. Pokud opakuje písemnou nebo ústní zkoušku ve stejný den, absolvuje jinou skupinu písemného testu a musí si znovu vylosovat 2 ústní otázky uvedené na společném listu, na které pak odpovídá před zkušební komisí.

Pokud domovník-preventista nechce opakovat písemnou nebo ústní zkoušku ve stejný den, kdy při první zkoušce neuspěl, termín a místo náhradní zkoušky domovníka-preventisty oznámí Ministerstvo vnitra písemně nebo jiným vhodným způsobem příslušnému garantovi a to ve lhůtě nejméně 7 dnů před jejím konáním.

Domovník-preventista může opakovat písemnou nebo ústní zkoušku jen jednou.

11. Vydání osvědčení

Po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky domovníka-preventisty, obdrží domovník-preventista osvědčení o úspěšném vykonání závěrečné zkoušky v projektu „Domovník – preventista“.

Oficiální závěrečná zkouška nutí každého domovníka-preventistu, již od vstupního vzdělávání, se aktivně podílet na celkovém vzdělávání a věnovat se i svému sebevzdělávání.

Výsledek závěrečné zkoušky vypovídá o celkové odborné úrovni každého domovníka-preventisty, o jeho komunikaci, slušném chování atd.

5.11 Požadované výsledky vzdělávání domovníka-preventisty

Po absolvovaném komplexním vzdělávání a závěrečné zkoušce domovníka-preventisty, musí být absolvent tohoto vzdělávání celkově připraven na svou práci domovníka-preventisty, tj. musí být schopen zvládat svou práci v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí zejména v oblasti:

- dokonalé znalosti bytového domu/ubytovny a jejich okolí;
- dodržování čistoty a pořádku v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- znalosti a dodržování domovního řádu;
- znalosti a dodržování příslušných zákonných ustanovení potřebných k práci domovníka-preventisty;
- vyhledávání, odstraňování a nahlásování závad a poruch v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- asistenci při různých opravách a dalších činnostech v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí;
- dodržování bezpečnosti práce;
- efektivní komunikace, etiky, taktiky práce;
- řešení standardních a nestandardních situací;
- využití preventivních aktivit pro svou práci;

- řešení mimořádných událostí;
- spolupráce se všemi subjekty participujícími na projektu a práci domovníka-preventisty;
- vedení příslušné dokumentace.

Takový domovník-preventista se tak na základě vzdělávání a získávání praktických zkušeností stává skutečným profesionálem, schopným řešit různé situace, které práce domovníka-preventisty přináší.

5.12 Obtíže vzniklé při vzdělávání domovníků-preventistů

Při vzdělávání domovníků-preventistů, a to jak při vstupním, průběžném nebo opakovacím vzdělávání, může dojít k řadě chyb nebo obtíží, které mohou takovéto vzdělávání zčásti nebo zcela znehodnotit.

a) Chyby vzniklé na straně lektorského týmu:

- přednášené informace jsou na příliš odborné úrovni, a tak se může stát, že domovníci-preventisté nechápou obsah vzdělávání;
- přednášených informací je příliš mnoho;
- přednášené informace jsou špatně strukturované – vzdělávání je zmatečné;
- lektor nemá zkušenosti s pozicí a prací domovníka-preventisty a tak nemůže do svého vzdělávání vnést praktické prvky;
- lektor nedokáže při vzdělávání zaujmout domovníky-preventisty;
- lektor nezná vzdělání jednotlivých domovníků-preventistů.

b) Obtíže na straně domovníka-preventisty:

- domovník-preventista není schopen pojmout větší množství přednášených informací – potřebuje individuální přístup;

- domovník-preventista nepřijímá, nevnímá nebo nechápe přednášené informace z důvodu nějakého handicapu;
 - domovník-preventista potřebuje odlišný přístup vzdělávání kvůli svému vzdělání (základní, SŠ, VŠ).
- c) Obtíže na straně obce/města, kde probíhá vzdělávání domovníků-preventistů:**
- špatně zvolený prostor pro vzdělávání domovníků-preventistů;
 - nedostatečně zajištěné vzdělávání (občerstvení, PC, dataprojektor apod.);
 - špatně zvolený lektor.
- d) Obtíže na straně vlastního projektu „Domovník - preventista“:**
- malá časová dotace na vstupní, průběžné a opakovací vzdělávání, která je v současnosti (rok 2020) jen 8 hodin na vzdělávací téma.

5.13 Sebevzdělávání domovníka-preventisty

V rámci vzdělávání domovníků-preventistů je také povinností lektora účastníkům vzdělávání poradit, jak s nabytými informacemi pracovat, jak je správně uchovávat a rozvíjet, tedy jak správně a efektivně provádět sebevzdělávání. Uvědomme si, že v projektu „Domovník - preventista“ se setkáváme s lidmi, kteří již dávno neví, jak se správně učit a potřebují v této oblasti pomoc lektora. Schopný lektor tak může domovníkovi-preventistovi poradit, jak vybrat správné místo k učení, jak si zajistit klid k učení, jak zjistit dobu nejlepší k učení, nastavit vztah učení a spánek, jak si plánovat učení a učit se v přijatelných časových blocích, jak se přinutit učit, co to jsou poznámky ze školení, jak pracovat se skripty, jak si opakovat získané poznatky, proč si dělat pravidelné přestávky během učení, jak zjistit svůj styl učení, jak a proč se motivovat; jak a proč

využívat k učení kolektiv domovníků-preventistů, kdy počítat s možnými obtížemi vyskytujícími se u učení atd.

Při práci s domovníky-preventisty (rok 2018 - 2020) bylo zjištěno, že mezi nejčastější obtíže vyskytující se v uchovávání informací a v jejich učení patří situace, kdy domovník-preventista:

- se není schopen soustředit;
- má problémy s pamětí;
- neumí si naplánovat učení;
- neumí se učit;
- má při vlastním vzdělávání, nebo přezkoušení trému.

I tyto obtíže lze v rámci vzdělávání domovníků-preventistů např. řešit:

- individuálním učebním plánem;
- individuálními konzultacemi;
- vzděláváním prostřednictvím garanta;
- spoluprací s rodinou domovníka-preventisty;
- zapojením kolegů domovníků-preventistů;
- zapojením asistentů prevence kriminality.

5.14 Supervize domovníka-preventisty

Supervizi můžeme chápat jako odbornou činnost, při níž supervizor vede, podporuje a posiluje jednotlivé domovníky-preventisty, skupiny nebo celé týmy domovníků-preventistů k tomu, aby dosáhli konkrétních pracovních, organizačních a osobních cílů. Obecným cílem supervize by tedy mělo být pomoci domovníkům-preventistům a jejich garantovi tím, že se supervizor stane členem týmu pracovníků:

- a naslouchá jim;

- podněcuje je k novým nápadům a řešením a tito pracovníci pracují sami se sebou tak, aby to bylo pro ně užitečné a pozitivní a aby to mělo pro ně vliv na jejich profesní a osobnostní růst;
- pomáhá při řešení situací, kdy si neví rady

a činí všechny kroky pro domovníky-preventisty a jejich:

- zvýšení pracovní užitečnosti a bezpečnosti;
- lepší, uvolněnější a příjemnější pocit při práci;
- lepší spolupráci s kolegy v týmu;
- pochopení určitých situací, vztahů a vazeb;
- nastavení co je správné a co nikoliv;
- zjištění jak to dělám správně a můžu dělat správně;
- odhalení chyb ve své práci a v hledání nových cest v práci domovníka-preventisty a garanta domovníka-preventisty.

Supervize je tedy odborná pomoc pro ty, kteří pomáhají druhým – tedy také pro domovníky-preventisty a jejich garanty. Supervize vede ke zlepšení kvality práce domovníka-preventisty, k jeho celkové spokojenosti a k podpoře jeho profesionálního růstu. Díky supervizi se tak může domovník-preventista otevřít svému supervizorovi, vyslovit své pochyby a tápání vycházející z jeho profese, očistit se od negativních emocí, které výkon jeho profese přináší, a získat určitý nadhled nad svými pracovními problémy.

Supervizor může taktéž domovníka-preventistu pozitivně motivovat pro jeho další práci.

Supervize v práci domovníků-preventistů je pak také zaměřena:

- na místo výkonu zaměstnání domovník-preventista, tedy v jaké lokalitě pracuje, v kolika bytových domech nebo ubytovnách a s

kolika obyvateli těchto domů musí pracovat – tedy posouzení, zda je domovník-preventista schopen fyzicky zvládnout své zaměstnání;

- na správnost celkového vedení projektu;
- na spokojenost domovníků-preventistů se svou prací;
- na spokojenost odborného garanta, obce/města, bytového podniku, obecní/městské policie atd. s prací domovníků-preventistů;
- na osobu garanta domovníka-preventisty;
- na posouzení celkové úspěšnosti celého projektu.

Při supervizi se musí supervizor u domovníka-preventisty zaměřit:

- zda je motivován ke své práci;
- zda má pocit, že se mu práce domovníka-preventisty daří;
- zda chce svou práci i nadále vykonávat;
- zda je dostatečně odborně připraven a schopen vykonávat zaměstnání domovníka-preventisty;
- zda si plní své pracovní úkoly a povinnosti;
- zda plní cíle projektu „Domovník - preventista“;
- zda se vyskytují obtíže, které znesnadňují práci domovníka-preventisty;
- zda se vyskytují obtíže, které znesnadňují plnění cílů projektu „Domovník - preventista“;
- zda je schopen pracovat v týmu ostatních pracovníků, podílejících se na projektu „Domovník - preventista“, nebo na prevenci kriminality v obci;
- zda si garant domovníka-preventisty plní své povinnosti.

Tyto informace supervizor zjišťuje při individuální nebo skupinové supervizi. Při supervizi by měl supervizor každého domovníka-preventistu motivovat k jeho další práci; pomoci mu odstranit problémy, které mohou

znesnadňovat jeho práci nebo které mohou komplikovat plnění cílů projektu „Domovník - preventista“; doplnit jeho teoretické vědomosti nebo praktické dovednosti; vyvrátit mylné informace, představy a názory na práci domovníka-preventisty; zlepšit jeho postavení, spolupráci a prestiž v místě, kde pracuje.

Je nutno věnovat patřičnou pozornost s výběrem supervizora a oslovit tak odborníka s patřičnými zkušenostmi se supervizemi domovníků-preventistů.

5.14.1 Obtíže vzniklé při supervizi

I při supervizích, na základě zkušeností získaných v projektech Ministerstva vnitra „Asistent prevence kriminality“ a „Domovník - preventista“, můžeme konstatovat, že může dojít k obtížím, které narušují supervize nebo dokonce mohou tyto supervize předčasně ukončit. **Jedná se zejména o:**

- nedostatečnou zkušenost supervizora se supervizemi v projektech typu „Domovník - preventista“;
- nedostatečnou zkušenost supervizora s cílovou skupinou osob v projektech jako je např. projekt „Domovník - preventista“;
- nedostatečnou komplexní znalost práce domovníka-preventisty;
- nedostatečně připravenou supervizi – supervizor nedokáže zaujmout domovníka-preventistu;
- situace, kdy se domovník-preventista z různých důvodů odmítá „otevřít“ supervizorovi.

V případě obtíží je pak potřebné individuálně pracovat s domovníkem-preventistou, jeho garantem, popř. i s rodinou domovníka-preventisty, popř. změnit osobu supervizora.

5.15 Dobrá praxe domovníka-preventisty

Ve zkratce je taktéž třeba připomenout jedinečný způsob předávání zkušeností mezi jednotlivými domovníka-preventisty z různých měst – výměna dobré praxe. Hlavním cílem výměny dobré praxe je při co nejmenších nákladech a v co nejmenším časovém úseku účastníka této výměny, tedy jak domovníka-preventistu, tak i jeho garanta:

- něčemu novému naučit a s něčím novým jej seznámit;
 - umožnit mu získat nové nápady a informace;
 - dát mu možnost získat, byť zprostředkovaně, nové zkušenosti;
 - získat důležité pracovní kontakty;
 - ukázat „vzor“, nebo naopak „špatný příklad“;
 - umožnit mu prezentovat svou práci navenek a současně vidět práci i jiných domovníků-preventistů;
 - motivovat svého domovníka-preventistu;
 - poznat problémové části tohoto města, nebo místa riziková a práci místních domovníků-preventistů a jejich garantů;
 - poznat bezpečnostní situaci ve městě
- a porovnat se situací v jejich obci/městě.

5.16 Závěr kapitoly doporučení k profesní přípravě domovníka-preventisty

Jak z předcházejících kapitol jasně vyznívá, sestavit vzdělávací plán, upravit jej pro potřeby každého vzdělávaného domovníka-preventisty a správně jej realizovat, není vůbec jednoduché. Je třeba si uvědomit, že každý domovník-preventista po absolvování vstupního vzdělávání musí

pro své „město“ také vykonávat svou práci. Proto je na základě všech zkušeností vyplývajících z projektu „Domovník - preventista“ potřeba sladit vlastní práci a vzdělávání do jednoho celku a tím splnit kritérium vzdělávání a práce každého domovníka-preventisty.

Obrázek č. 15: Strážník Městské policie Valašské Meziříčí
s domovníky-preventisty a lektorem

6 ZÁVĚR

V roce 2018-2020 bylo v projektu „Domovník - preventista“ komplexně vzděláváno celkem 30 domovníků-preventistů. Domovníci-preventisté byli díky tomuto vzdělávání vybaveni řadou teoretických vědomostí a praktických dovedností a byly jim předávány i zkušenosti z jiných měst. Naučit všechny domovníky-preventisty předem daným tématům a přednášeným informacím byl cíl sice veliký a náročný, ale podařilo se jej bezesbýtku splnit. Konečný účet tohoto snažení je tedy skupina komplexně připravených domovníků-preventistů na svou práci v bytových domech, ubytovnách a v jejich okolí. Současní domovníci-preventisté nyní již naplno vykonávají svou práci ve „svých“ městech a domech, předcházejí negativním jevům, odhalují nedostatky a závady, řeší protiprávní jednání a starají se o udržení pořádku a bezpečnosti na svých pracovištích.

I díky kvalitnímu vzdělávání, tak došlo k plnění cílů projektu „Domovník - preventista“ a také k naplnění očekávání jednotlivých obcí a měst, kde projekt „Domovník – preventista“ proběhl nebo stále ještě probíhá.

Seznam použité literatury:

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2004, 266 s.

GOLLER Stanislav, ANTON Petr. *Byty a bytové domy: provoz, údržba, opravy*. 1. Vyd. Praha: Polaris, 2002, 131 s.

KOLÁŘÍK, Jaromír. *Asistent prevence kriminality a závěrečné zkoušky*. 1 vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 52 s.

KOLÁŘÍK, Jaromír. *Asistent prevence kriminality ve „víru“ školení*. 1 vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 60 s.

KOLÁŘÍK, Jaromír. *Příručka asistenta prevence kriminality nejen k závěrečným zkouškám*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 66 s.

PANKRÁC, Zdeněk. *Asistent prevence kriminality: metodika výběru, přípravy a činnosti*. 1.vyd. Buchlovice: HUDEC print: 2014, 200 s.

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Domovníci-preventisté města Břeclav

Obrázek č. 2: Bytový dům města Břeclav

Obrázek č. 3: Domovník-preventista města Kadaň

Obrázek č. 4: Domovník-preventista města Kladno

Obrázek č. 5: Domovník-preventista města Nový Bydžov

Obrázek č. 6: Domovníci-preventisté města Ralsko

Obrázek č. 7: Domovník-preventista města Rotava

Obrázek č. 8: Domovník-preventista města Vysoké Mýto

Obrázek č. 9: Domovník-preventista města Žďár nad Sázavou

Obrázek č. 10: Domovník-preventista města Žďár nad Sázavou

Obrázek č. 11: Domovníci-preventisté města Břeclav s lektorem

Obrázek č. 12: Domovníci-preventisté města Kadaň

Obrázek č. 13: Domovník-preventista města Nový Bydžov

Obrázek č. 14: Domovníci-preventisté města Ralsko

Obrázek č. 15: Strážník Městské policie Valašské Meziříčí

s domovníky-preventisty a lektorem

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Poznámky:

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY